

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

ALTERNATIVNO REŠEVANJE DOMENSKIH SPOROV

Ljubljana, junij 2016

Janez Bergant

IZJAVA O AVTORSTVU

Podpisani Janez Bergant, študent Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, avtor predloženega dela z naslovom Alternativno reševanje domenskih sporov, pripravljena v sodelovanju s svetovalcem prof. dr. Brankom Koržetom

IZJAVLJAM

1. da sem predloženo delo pripravil/-a samostojno;
2. da je tiskana oblika predloženega dela istovetna njegovi elektronski obliki;
3. da je besedilo predloženega dela jezikovno korektno in tehnično pripravljeno v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani, kar pomeni, da sem poskrbel/-a, da so dela in mnenja drugih avtorjev oziroma avtoric, ki jih uporabljam oziroma navajam v besedilu, citirana oziroma povzeta v skladu z Navodili za izdelavo zaključnih nalog Ekonomske fakultete Univerze v Ljubljani;
4. da se zavedam, da je plagiatstvo – predstavljanje tujih del (v pisni ali grafični obliki) kot mojih lastnih – kaznivo po Kazenskem zakoniku Republike Slovenije;
5. da se zavedam posledic, ki bi jih na osnovi predloženega dela dokazano plagiatstvo lahko predstavljalo za moj status na Ekonomski fakulteti Univerze v Ljubljani v skladu z relevantnim pravilnikom;
6. da sem pridobil/-a vsa potrebna dovoljenja za uporabo podatkov in avtorskih del v predloženem delu in jih v njem jasno označil/-a;
7. da sem pri pripravi predloženega dela ravnal/-a v skladu z etičnimi načeli in, kjer je to potrebno, za raziskavo pridobil/-a soglasje etične komisije;
8. da soglašam, da se elektronska oblika predloženega dela uporabi za preverjanje podobnosti vsebine z drugimi deli s programsko opremo za preverjanje podobnosti vsebine, ki je povezana s študijskim informacijskim sistemom članice;
9. da na Univerzo v Ljubljani neodplačno, neizključno, prostorsko in časovno neomejeno prenašam pravico shranitve predloženega dela v elektronski obliki, pravico reproduciranja ter pravico dajanja predloženega dela na voljo javnosti na svetovnem spletu preko Repozitorija Univerze v Ljubljani;
10. da hkrati z objavo predloženega dela dovoljujem objavo svojih osebnih podatkov, ki so navedeni v njem in v tej izjavi.

V Ljubljani, dne 25.06.2016

Podpis študenta: _____

KAZALO

UVOD	1
1 INTELEKTUALNA LASTNINA.....	2
1.1 Opredelitev	2
1.2 Pomen intelektualne lastnine za delovanje gospodarskih subjektov	3
1.2.1 Firma.....	4
1.2.2 Blagovna oziroma storitvena znamka	4
1.2.3 Geografska označba.....	5
1.2.4 Avtorska pravica	6
1.3 Pridobitev pravice.....	6
1.4 Časovna omejitev pravic	6
1.5 Druge oblike zaščite pravic	7
1.6 Narava varstva pravic intelektualne lastnine, princip teritorialnosti in postopkovni princip	7
1.6.1 Teritorialni princip.....	7
1.6.2 Narava varstva.....	8
1.6.3 Postopkovni princip.....	8
2 ELEKTRONSKO POSLOVANJE IN PODPIS TER DOMENA.....	9
2.1 Registracija domen pod .si	10
3 POSEGI DOMENSKIH IMEN V PRAVICE INTELEKTUALNE LASTNINE... 11	11
3.1 Firma	11
3.2 Znamka	12
3.3 Geografska označba	12
3.4 Ostale pravice.....	13
4 REŠEVANJE DOMENSKIH SPOROV.....	13
4.1 Začetki reševanja domenskih sporov	14
4.2 Enotni postopek za reševanje domenskih sporov.....	15
4.3 Teritorialno načelo jurisdikcije in domene	15
5 ALTERNATIVNO REŠEVANJE DOMENSKIH SPOROV PRI REGISTRU.SI 16	16
6 ANALIZA ALTERNATIVNEGA REŠEVANJA DOMENSKIH SPOROV.....	19
6.1 Časovna analiza	19
6.2 Odločitve razsodišča	21
6.3 Posegi domenskih imen v pravice tretjih oseb	22
6.4 Razlogi za kršenje pravic intelektualne lastnine	24
6.4.1 Nevednost.....	24
6.4.2 Špekulacije in prodaja domene najboljšemu ponudniku	25
6.4.2.1 Dovoljena registracija domen in njihova nadaljnja prodaja.....	26
6.4.2.2 Nedovoljena registracija domen in njihova nadaljnja prodaja	27
6.4.2.3 Neupravičeno okoriščanje na podlagi močnih blagovnih znamk in imen	

firm ter geografskih označb.....	30
SKLEP.....	35
LITERATURA IN VIRI.....	38

KAZALO TABEL

Tabela 1: Stroški domenskih sporov	17
Tabela 2: Domene in čas, ki je potreben za odločitev razsodišča v zvezi z domenskim sporom v letih.....	20

KAZALO SLIK

Slika 1: Število prijavljenih domnevnih kršitev domen v pravice tretjih oseb po letih	19
Slika 2: Odločitve razsodišča	22
Slika 3: Posegi domenskih imen v pravice tretjih oseb.....	23

UVOD

Intelektualna lastnina je področje prava, ki omogoča pridobitev podjetniških pravic za gospodarsko izkoriščanje ustvarjalnih dosežkov človekovega uma s področja tehnike, izdelkov, storitev, kulture in umetnosti (Osojnik, 2013). Pravo intelektualne lastnine je urejeno s konvencijskim in nacionalnim pravom posamezne države.

Splet je svetovni medij in omogoča komuniciranje v pisni, zvokovni in slikovni obliki. S pomočjo njega poslušamo, nakupujemo, plačujemo položnice, se izobražujemo, posamezniki in gospodarski subjekti se promovirajo in predstavljajo svoje proizvode in storitve. Posamezna domena je unikatna in edinstvena za celotni svet, tako kot je to telefonska številka. Z izbiro in registracijo domene se v primeru, da gre za domeno, katere nosilec ni imetnik blagovne ali storitvene znamke, naslova avtorskega dela ipd., poseže v pravice nosilcev različnih oblik intelektualne lastnine in druge pravice gospodarskih subjektov. To pa vodi v spore. V kolikor pride do kršitev pravic intelektualne lastnine, je bistvenega pomena, da se spori rešijo hitro in učinkovito, saj imajo za podjetja kršitve intelektualne lastnine ekonomske, gospodarske in druge negativne posledice.

Domena ni omejena samo na določeno državo in pravno ureditev, temveč se udeležuje globalno v različnih pravnih sistemih. Spori, ki iz tega sledijo, imajo velikokrat mednarodne razsežnosti. Za obravnavo in reševanje sporov so skladno s suverenostjo posamezne nacionalne države pristojna njena nacionalna sodišča z območja sedeža tožene stranke. Uporabi se pravo, v katerem deluje kršitelj. To pa lahko pomeni, da se škoda, ki je nastala zaradi posega v pravice tretjih oseb, ne prepreči hitro in učinkovito.

Zaradi težnje, da se morebitne kršitve zaradi posega domene v pravice intelektualne lastnine tretjih oseb rešijo hitro in učinkovito, se domenski spori rešujejo na alternativni način z arbitražo pri upravljavcu posameznega registra vrhnje domene »si« Akademijski in raziskovalni mreži Slovenije (v nadaljevanju ARNES).

Namen diplomskega dela je preučitev teoretičnih podlag s področja intelektualne lastnine in analiza odločb razsodišča ARNES, v katerih so razsodniki odločali o domenskih sporih. Preverjal bom dve hipotezi:

1. nosilci pravic intelektualne lastnine lahko v primeru posega domene v njihove pravice tretjih oseb učinkovito zavarujejo svoje interese;
2. za reševanje domenskih sporov je učinkovito alternativno reševanje sporov z arbitražo pri ARNES-u.

Cilj diplomskega dela

Cilj diplomskega dela je opredelitev oziroma analiziranje varstva tistih oblik intelektualne lastnine, v katere lahko domene posegajo v domenskih sporih, ter s proučevanjem odločb alternativnega reševanja domenskih sporov oblikovati ugotovitve, ali je takšna metoda

reševanja sporov ustrezno hitra in učinkovita in ali se na ta način v zadostni meri prepreči škoda, ki nastane v primeru posega domene v pravice intelektualne lastnine.

Metode dela

Podlaga pri izdelavi diplomskega dela je bila deduktivna metoda preučevanja teoretičnih podlag intelektualne lastnine in spoznanje o možnostih reševanja domenskih sporov na alternativni način.

Z metodo analize sem preučil domenske spore in z metodo sinteze oblikoval temeljne sklepe o učinkovitosti reševanja sporov z arbitražnim načinom in v katere pravice intelektualne lastnine posegajo domenska imena.

Na koncu sem preizkusil postavljene teze, povzel splošne ugotovitve, ki izhajajo iz preučevanja teoretičnih podlag in iz ugotovitev analize primerov domenskih sporov.

1 INTELEKTUALNA LASTNINA

1.1 Opredelitev

Intelektualna lastnina je predmet pravnega varstva, omogoča pridobitev podjetniških pravic za gospodarsko izkoriščanje ustvarjalnih dosežkov človekovega uma s področja tehnike (patenti), izdelkov (blagovne znamke, modeli), storitev (storitvene znamke), kulture in umetnosti (avtorska pravica in sorodne pravice). Intelektualna lastnina zagotavlja pravila poštenega tržnega nastopanja s pravili za preprečevanje nelojalne konkurence. Lastnik pravic intelektualne lastnine ima izključno pravico, da z njo razpolaga na način, ki mu omogoča ekonomsko izkoriščanje in zaslužek oziroma izgubo, če s to lastnino ne ravna kot dober gospodar (Osojnik, 2013).

Intelektualna lastnina je skozi zgodovino pridobivala na svojem pomenu, tako da danes ne zajema le področja patentnega varstva, temveč jo delimo na tri kategorije pravic: na industrijsko lastnino, avtorsko in sorodne pravice ter ostale pravice.

Predmeti varstva industrijske lastnine so (TehnoCenter Univerze v Mariboru, 2016):

- izum;
- zunanji videz izdelka;
- znak ali kombinacija znakov;
- kmetijski pridelek oziroma živilo, ki izvira z določenega geografskega območja in ima posebne lastnosti, ki izvirajo iz tega območja.

Pravice industrijske lastnine, s katerim so naštetih predmeti zavarovani, so (Zakon o industrijski lastnini, Ur.l. RS št. 51/2006-UPB3, 100/2013, v nadaljevanju ZIL-1, 1. člen):

- patent;

- model;
- znamka;
- geografska označba;
- dodatni varstveni certifikat.

Med pravice industrijske lastnine pa štejemo tudi patent s skrajšanim trajanjem in (Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, 2015)

Avtorsko pravo obsega (Puharič, 2001, str. 231):

- avtorsko pravico;
- sorodne pravice.

Ostale pravice so (TehnoCenter Univerze v Mariboru, 2016):

- topografija polprevodniških vezij;
- varstvo novih rastlinskih sort;
- firma;
- domena;
- poslovna skrivnost.

Zaradi obsežnosti področja pravic intelektualne lastnine se bom v nadaljevanju omejil na tiste pravice, v katere lahko posegajo domenska imena.

1.2 Pomen intelektualne lastnine za delovanje gospodarskih subjektov

Pravo intelektualne lastnine omogoča in podeljuje stvariteljem pravice do zaščite duhovnih stvaritev. S tem se spodbudijo kreacije novih idej in omejujejo njihovo nepooblaščen razširjanje (Cooter & Ulen, 2005, str. 121).

Pravice intelektualne lastnine so zelo pomembne z ekonomskega vidika, saj le-te vplivajo na blaginjo, na raziskave in razvoj, na konkurenčnost, na zaposlenost, investicije, na vzpostavljanje novih ali širjenje že obstoječih vej gospodarstva in na povečanje prihodkov države iz naslova davkov.

Intelektualna lastnina je dandanes tista, ki omogoča konkurenčno prednost. To se kaže npr. v izdelku, ki je cenejši in bolj kvaliteten od konkurence, na primer avto ima boljšo aerodinamiko ipd. Nosilcu intelektualne lastnine pa je omogočena pravna varnost, saj lahko s pravicami, s katerimi je zavarovana konkurenčna prednost, prepove gospodarsko rabo svojih pravic vsakomur, ki za to nima ustrezne odobritve (Pretnar Consulting, b.l.).

Proizvodi ne smejo kršiti pravic intelektualne lastnine (patentov, modelov, blagovnih znamk itn.) drugih gospodarskih družb ali izumiteljev. V praksi se dogaja, da prihaja do zlorab intelektualne lastnine, ki imajo lahko resne finančne posledice za poslovanje in rast

gospodarskih družb. Do posega v pravice tretjih oseb lahko pride zaradi nepoznavanja področja intelektualne lastnine. Vse bolj pa se pojavlja tudi načrtno izrabljanje nezaščitene ali nepravilno zaščitene znanja (Pomen intelektualne lastnine v mednarodnem poslovanju, 2016).

1.2.1 Firma

Blagovna oziroma storitvena znamka je lahko identična firmi. Varstvo firme je opredeljeno v 23. členu Zakona o gospodarskih družbah (Ur.l. RS št. 65/2009-UPB3, 55/2015, v nadaljevanju ZGD-1). Varstvo znamk kot znakov razlikovanja proizvodov oziroma storitev temelji na Zakonu o industrijski lastnini. Gospodarska družba je lahko lastnica več blagovnih znamk in znamke so lahko registrirane za različne izdelke in storitve. Firma je za določene dejavnosti registrirana v Sloveniji, znamke so lahko registrirane v Sloveniji in tujini. Registracija več družb pod eno firmo ni možna, registracija več identičnih znamk za različne proizvode ali storitve s strani različnih subjektov je dopustna. Pod enako znamko lahko prvi subjekt trži cvetje, drugi vozila, tretji pohištvo, četrti obutev. Znamko potrošnik dojema in razume popolnoma drugače kot zgolj navedbo proizvajalca na deklaraciji (Borštar, 2011).

1.2.2 Blagovna oziroma storitvena znamka

V današnjem tržnem gospodarstvu ima zelo veliko vlogo blagovna in storitvena znamka. Blagovne znamke so v pomoč pri razreševanju potrošnikove nevednosti o kakovosti proizvodov. Ko kakovost ni jasna, se lahko potrošnik zanese na blagovno znamko kot njen simbol (Cooter & Ulen, 2005, str. 133).

Namen blagovne znamke je prepoznavanje izdelka in njegovih lastnosti, da bi tako kupcu olajšala nakup. Vendar pa vsaka oznaka izdelka še ni blagovna znamka, saj mora le-ta zagotavljati pozitivno diferenciacijo v očeh kupcev, cenovno premijo, neodvisnost od imena lastnika in zaznavo koristi vsaj na simbolični ravni (Dmitrović, 1999, str. 72).

Močna blagovna znamka med drugim omogoča postavljanje in vzdrževanje ustrezno višjih cen, kar vodi v večji dobiček, spodbuja povpraševanje, je vir pogajalske moči, omogoča lažje širjenje asortimana in uvajanje novih izdelkov ter odpira vrata do novih kupcev in na nove trge. Dodatno olajša načrtovanje proizvodnje in prodaje v podjetju, ki si z zvestobo blagovni znamki ustvari razmeroma stalen krog kupcev ter podjetju celo omogoči, da se izogne dobršnemu delu stroškov pri trženju (Korelc, 2006).

Močna blagovna znamka ima v zavesti porabnikov edinstveno zaznano vrednost, za katero so pripravljene plačati zahtevano vsoto denarja. Za uspeh blagovne znamke je torej pomembno predvsem, da jo njeni morebitni porabniki pozitivno ovrednotijo (Konečnik, 2005).

Uveljavljena blagovna znamka ima mnogo vplivov na poslovanje gospodarskih subjektov. V kolikor je blagovna znamka enaka registrirani domeni, pa še bolj. Na podlagi tega podjetje lahko ustvarja (Korelc, 2010, str. 98):

- večji dobiček, saj so pri uveljavljeni blagovni znamki izdelki in storitve ponavadi bolj kakovostni in dražji kot izdelki in storitve pri šibkih znamkah;
- vstopno oviro v panogah za konkurente, saj uveljavljene blagovne znamke na trgu otežujejo in dražijo vstop novih konkurentov na trg;
- vplivajo na preference in zaznavnost porabnikov - močne blagovne znamke pozitivno vplivajo na preference in zaznave porabnikov;
- večjo motiviranost zaposlenih v procesih trženja;
- večji ugled in prepoznavnost podjetja;
- pogajalsko moč do dobaviteljev in druge javnosti;
- lažjo širitev znamke z novimi izdelki ali storitvami - dobro znamko uporabniki hitreje sprejmejo, zato lahko močna blagovna znamka omogoči izdelku ali storitvi hitrejše prepoznavanje;
- poveča finančno vrednost podjetja - močna in posledično draga blagovna znamka je npr. Coca Cola, kjer samo tržna vrednost presega milijone evrov;
- pridobivanje in ohranitev prednosti pred konkurenti;
- prednost v sodnih sporih in lažje dokazovanje;
- možnost prenosa in licence (ne velja za kolektivne znamke).

V preteklosti je Sovjetska zveza uvedla ukrep, v skladu s katerim so s trga in polic izginila vse blagovne znamke oz. imena tovarne proizvodnje blaga. Živila so označevali samo z generičnimi oznakami npr. koruza, fižol, olje ipd, kar je privedlo, da je kakovost blaga padla. Ta svojevrstni eksperiment dokazuje, kako pomembno vlogo imajo znamke. Blagovne znamke znižujejo potrošniške stroške iskanja in ustvarjajo spodbudo proizvajalcem za izdelavo blaga visoke kakovosti. Podjetja vlagajo veliko denarja v razvoj blagovnih in storitvenih znamk, da bi potrošniki zlahka prepoznali prepoznavne simbole (Cooter & Ulen, 2005, str. 133).

1.2.3 Geografska označba

Geografske označbe so označbe, ki sporočajo udeležencem na trgu, od kod blago izvira. Poleg podatka o poreklu lahko označba pove, da ta proizvod z lastnostmi, kakršne ima, ne bi mogel biti proizveden drugje, kjer so te lastnosti povsem ali delno odvisne od naravnih in človeških dejavnikov kraja oziroma druge geografske enote, kjer je bil proizveden. Geografske označbe so obenem tudi sredstvo za uveljavitev na trgu. Za proizvajalce je namreč bistvenega pomena, da se njihovi proizvodi iz množice enakega blaga ločijo in tako pridobijo svojo individualnost (Krisper Kramberger, 1981, str. 20).

1.2.4 Avtorska pravica

V 5. členu Zakona o avtorski in sorodnih pravicah (Ur.l. RS št. 16/2007-UPB3, v nadaljevanju ZASP) so avtorska dela opredeljena kot individualne intelektualne stvaritve s področja književnosti, znanosti in umetnosti, ki so na kakršenkoli način izražene, če ni s tem zakonom drugače določeno. Avtorsko delo so npr. avdiovizualna dela, govorjena dela, glasbena dela z besedilom ali brez besedila, dela uporabne vrednosti in industrijska oblikovanja itn.

Avtorska pravica predstavlja monopol avtorja nad izkoriščanjem njegovega dela. To avtorju omogoča spoštovanje njegovih moralnih interesov in spoštovanje premoženjskih koristi od izkoriščanja njegovega dela. V prvem primeru (spoštovanje moralnih interesov) govorimo o moralnih avtorskih pravicah, ki varujejo avtorja glede njegovih duhovnih in osebnih vezi do dela. Iz naslova moralnih pravic uživa avtor izključno pravico do prve objave, priznanja avtorstva, spoštovanja dela in pravico skesanja. V drugem primeru (spoštovanje premoženjskih koristi) pa gre za tako imenovane materialne avtorske pravice, ki varujejo premoženjske interese avtorja s tem, da avtor izključno dovoljuje ali prepoveduje izkoriščanje svojega dela (Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, 2015).

1.3 Pridobitev pravice

Pridobitev pravic intelektualne lastnine je mogoča na več načinov. Nekatere je potrebno prijaviti pri pristojnem uradu, nekatere pravice pa so že dane in avtomatično pripadajo nekomu ob samem nastanku oz. stvaritvi dela. ZASP v 14. členu določa, da avtorska pravica pripada avtorju na podlagi same stvaritve dela, ki je od trenutka stvaritve tudi varovano. Pogoj za nastanek avtorskega dela ni njegova registracija, kot velja npr. za znamke po pravu industrijske lastnine (Avbreht & Zajc, 2004, str. 220).

Pravice, ki izhajajo iz blagovne in storitvene znamke ter geografske označbe, se pridobijo z dnevom vpisa v register po posebnem postopku, ki ga določa ZIL-1 in na njegovi podlagi izdani podzakonski predpisi (Avbreht & Zajc, 2004, str. 236).

Prav tako kot znamko je potrebno firmo vpisati v register, z razliko, da je potrebno firmo vpisati v sodni register, ki ga vodi pristojno sodišče. Vse pravice, ki izhajajo iz firme, se tako pridobijo z dnevom vpisa v sodni register.

1.4 Časovna omejitev pravic

Trajanje pravic je različno in je odvisno od vrste pravice. Avtorska pravica traja za čas avtorjevega življenja in 70 let po njegovi smrti (59. člen ZASP).

Znamka traja deset let od datuma vložitve prijave in jo je lahko poljubno mnogokrat obnoviti za obdobje naslednjih deset let, šteto od datuma vložitve prijave (52. Člen ZIL-1).

Neomejeno trajanje pravic je pri registrirani geografski označbi (60. člen ZIL-1).

Tudi pravice, ki izhajajo iz firme, imajo neomejeno časovno trajanje pravic oz. vse do dneva, ko se firma izbriše iz sodnega registra.

1.5 Druge oblike zaščite pravic

Z institutom poslovne skrivnosti se lahko zaščitijo poslovna znanja in koristi, kot je npr. proizvodni postopek, podatki o nastopanju na trgu, podatki o finančnem, materialnem in kadrovskem položaju podjetja. Poslovna skrivnost se uporablja v tistih primerih, kjer ni mogoče uporabiti drugih metod oblike zaščite, kot je npr. patent, znamka, model itd.

Kot poslovno skrivnost štejemo podatek, ki je in ki sme biti po zakoniku in po volji družbe znan le določenemu krogu ljudi. Predmet poslovne skrivnosti je torej vednost ali znanje o nekem podatku ne glede na to, na kakšnem nosilcu je vsebovan ta podatek, in ne glede na to, ali je podatek v materializirani (zapisi, načrti, sheme ipd.) ali nematerializirani obliki (vsak ustno sporočen podatek, raziskovalne ideje o tehnično-tehnoloških rešitvah, ...). Podatek, ki je opredeljen kot poslovna skrivnost, pa se lahko nanaša na katerokoli konkurenčno pomembno dejstvo o družbi in njeni dejavnosti (Abreht & Zajc, 2004, str. 203).

ZGD-1 v 39. členu določa, da se za poslovno skrivnost štejejo podatki, za katere tako določi družba s pisnim sklepom. Ne glede na to, ali so določeni s sklepi, pa se za poslovno skrivnost štejejo tudi podatki, za katere je očitno, da bi nastala občutna škoda, če bi zanje izvedela nepooblaščen oseba. Natančneje določene podatke kot poslovno skrivnost torej opredeli njihov nosilec. Velja pa tudi zakonska omejitev, da kot poslovna skrivnost ne morejo biti opredeljeni podatki, ki so po zakonu javni, in podatki o kršitvi zakona ali dobrih poslovnih običajev.

Domena lahko krši poslovno skrivnost npr. v primeru, če bi nekdo neupravičeno v nasprotju s svojimi dolžnostmi glede varovanja poslovne skrivnosti sporočil ali izročil nekemu podatke o npr. novi blagovni znamki, ki je poslovna skrivnost, z namenom, da se registrira domena, ki je enaka blagovni znamki, varovani s poslovno skrivnostjo.

1.6 Narava varstva pravic intelektualne lastnine, princip teritorialnosti in postopkovni princip

1.6.1 Teritorialni princip

Pravo intelektualne lastnine je urejeno s konvencijskim in nacionalnim pravnim redom. Domači predpisi so usklajeni z mednarodnimi sporazumi, konvencijami in pogodbami, s katerimi je podpisnica naša država. Z vidika alternativnega reševanja sporov omenimo le nekaj najpomembnejših pravnih virov s področja intelektualne lastnine. To so Pariška konvencija za varstvo industrijske lastnine z dne 20.03.1883, k večkrat revidirani in

dopolnjeni (Ur.l. RS št. 24/1992, RS-MP 9/1992, 3/2007), je Republika Slovenija (v nadaljevanju RS) pristopila dne 25.06.1991, Madridski aranžma o mednarodnem registriranju znamk (Ur.l. RS št. 24/1992, RS-MP 9/1992, 3/2007) in Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine (Ur.l. RS-MP št. 10/1995).

Za intelektualno lastnino velja teritorialni princip. Pravice intelektualne lastnine niso omejene le na posamezne države, kjer je vzpostavljeno varstvo, temveč tudi v drugih državah, ki so podpisnice določenega sporazuma. Velja, da si rezident države pogodbenice npr. z registracijo znamke pri Mednarodnem uradu za intelektualno lastnino zagotovi njeno varstvo v vseh državah podpisnicah Madridskega aranžmaja. Njegova podpisnica je tudi RS. Intelektualna lastnina je varovana v tistih državah, kjer je zaščita pridobljena.

1.6.2 Narava varstva

Pravo intelektualne lastnine izrecno poudarja prepovedno naravo teh pravic, le redko je omenjena pravica nosilca do izključnega gospodarskega izkoriščanja, ki je sicer seveda zagotovljena, v kolikor ne obstajajo kakšni drugi razlogi izven domene prava intelektualne lastnine, ki omejujejo izkoriščanje pravic tudi njihovemu nosilcu (Pretnar Consulting, b.l.).

Varstvo intelektualne lastnine se nanaša zgolj na gospodarsko dejavnost. Osebna ali katerakoli negospodarska uporaba (javni interes) je prosta (TehnoCenter Univerze v Mariboru, 2016).

1.6.3 Postopkovni princip

Kršitev pravice intelektualne lastnine je podana, kadar nekdo uporablja predmet varstva pravice intelektualne lastnine brez soglasja imetnika te pravice, razen če zakonodaja dovoljuje takšno uporabo.

Postopki, s katerimi nosilci pravic uveljavljajo oziroma branijo pravice intelektualne lastnine v primeru njihove kršitve, so različni. Imetnik pravice intelektualne lastnine lahko izbira med uporabo ukrepov civilne, kazenske in upravne narave.

- Civilni ukrepi

Za spore v zvezi s pravicami intelektualne lastnine je izključno pristojno Okrožno sodišče v Ljubljani. Sodišče odloča na podlagi zakonodaje, ki ureja posamezno pravico intelektualne lastnine, in drugih civilnih predpisih (npr. Obligacijski zakonik, Zakon o pravdnem postopku, Zakon o izvršbi in zavarovanju, Zakon o intelektualni lastnini, Zakon o avtorski in sorodnih pravicah) (Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, 2015).

- Kazenski ukrepi

Kazenski ukrepi sodijo v pristojnost policije, državnega tožilstva in krajevno pristojnih okrajnih sodišč.

Kršitve pravic intelektualne lastnine lahko pomenijo tudi kaznivo dejanje (Kazenski zakonik (Ur.l. RS št. 50/2012-UPB2, v nadaljevanju KZ-1), kjer je odvisno od vrste kaznivega dejanja zagrožena kazen in zaporna kazen. KZ-1 določa med drugim naslednja kazniva dejanja (Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, 2015):

- kršitev moralnih avtorskih pravic (147. člen KZ-1);
- kršitev materialnih avtorskih pravic (148. člen KZ-1);
- kršitev avtorski sorodnih pravic (149. člen KZ-1);
- neupravičena uporaba tuje oznake ali modela (233. člen KZ-1);
- neupravičena uporaba tujega izuma ali topografije (234. člen KZ-1).

Pri kaznivem dejanju kršitev avtorske pravice se pregon storilca kaznivega dejanja začne na predlog oškodovanca. V ostalih kazenskih primerih kot npr. neupravičena uporaba tuje oznake ali modela, teče postopek po uradni dolžnosti. Imetnik pravice lahko poda ovadbo zaradi storitve kaznivega dejanja pri policiji ali državnem tožilstvu.

- Upravni ukrepi

Upravne ukrepe izvajajo carinski organi in Tržni inšpektorat Republike Slovenije. Postopek za izvedbo ukrepov se začne na zahtevo imetnika pravice ali po uradni dolžnosti.

Carinske ukrepe v zvezi s kršitvami pravic intelektualne lastnine ob vnosu domnevno ponarejenega blaga v Republiki Sloveniji (v nadaljevanju RS) oziroma iznosu iz nje določajo (Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, 2015):

- Zakon o izvajanju carinskih predpisov Evropske skupnosti;
- Uredba (EU) št. 608/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12.06.2013 o uveljavljanju pravic intelektualne lastnine s strani carinskih organov;
- Izvedbena uredba komisije (EU) št. 1352/2013 z dne 04.12.2013 o določitvi obrazcev iz Uredbe (EU) št. 608/2013.

Tržni inšpektorat Republike Slovenije lahko v zvezi s pravicami industrijske lastnine ukrepa na zahtevo predvsem z vidika neljalne konkurence (Zakon o preprečevanju omejevanja konkurence), pri avtorski in sorodnih pravicah pa opravlja po uradni dolžnosti nadzor nad izvajanjem nekaterih določb zakona, s katerimi so nekatere kršitve določene kot prekrški (ZASP) (Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino, 2015).

2 ELEKTRONSKO POSLOVANJE IN PODPIS TER DOMENA

V preteklosti je bilo mogoče poslovati samo s tako imenovanim papirnatim poslovanjem. Ključne dokumente je bilo možno pošiljati samo klasično po pošti oz. po telefaksu. Vse

bolj pa v ospredje v zadnjem času prihaja elektronsko poslovanje. Bistvo vsega tega je, da se je pravno izenačilo elektronsko obliko poslovanja in podpisovanja z dosedanjim klasičnim papirnatim poslovanjem. Elektronski podpis izenačuje veljavo klasičnega podpisa s podpisom v elektronski obliki. Na podlagi tega je omogočen hitrejši tehnološki razvoj e-poslovanja, hitrejša mednarodno sodelovanje in povezovanje.

Ključnega pomena pri spletu so domenska imena. Domensko ime predstavlja spletni naslov na spletu, na katerem uporabniki interneta najdejo spletne strani. Domene razdelimo na komercialne in nacionalne. Komercialne domene so dostopne vsem pod enakimi pogoji. Nacionalne pa so namenjene za prebivalce posamezne države, kateri posamezna nacionalna domena pripada. Tako se v Sloveniji uporablja končnica ».si«. Šele nekaj let pa se uporablja tudi domena ».eu«, ki je rezervirana za vse uporabnike Evropske unije. Uporabljajo pa se tudi npr. domene s končnico ».gov«, ki so rezervirane za posamezne vlade.

Primeri komercialnih domen:

- .com (commercial oz. komercialna stran);
- .net (network oz. omrežje);
- .org (organisation oz. organizacija);
- .info (info; alternativa domenam .com);
- .biz (businesses oz. poslovna stran).

Primeri nacionalnih domen:

- .de (Nemčija);
- .at (Avstrija);
- .si (Slovenija);
- .it (Italija).

2.1 Registracija domen pod .si

Domeno s končnico ».si« je mogoče pridobiti na spletnih straneh register.si. Bodoči nosilci domen sami izberejo domene. Preveriti je potrebno, če so le-te še proste. Poizvedba se naredi s pomočjo WHOIS vmesnika. Storitve WHOIS uporabnikom omogoča, da se za domeno pod ».si« preveri, če je še na voljo za registracijo. Pridobijo se tudi informacije o nosilcu registrirane domene. S pomočjo tega vmesnika ni mogoče preveriti, ali se z izbiro domene poseže v pravice nosilcev različnih oblik intelektualne lastnine in druge pravice gospodarskih subjektov.

Registracijo domene napravi registrar, ki se izbere iz spiska registrarjev na spletnih straneh register.si. Podatki, ki se posredujejo registrarju, so poleg izbrane domene še nosilčevi podatki.

Z registracijo domen pod .si nosilci sklenejo pogodbeno razmerje in se zavežejo k Splošnim pogojem za registracijo domen. Izbrani registrar ob registraciji domene nosilcem predstavi Splošne pogoje in zahteva njihovo soglasje v elektronski ali pisni obliki.

Do leta 2010 je bilo mogoče registrirati domensko ime iz črk angleške abecede in številk od 0 do 9 in znaka vezaja (-). Po novem se lahko uporabljajo tudi črke drugih abeced. To v Sloveniji pomeni, da se lahko uporabljajo specifični znaki kot so č, ž in š. Razlike med malimi in velikimi črkami ni. Prvi in zadnji znak ne smeta biti vezaj, niz mora obvezno vsebovati vsaj eno črko. Na tretjem in četrtem mestu ne sme biti dveh vezajev. Dolžina niza je lahko od 3 do 63 znakov. Niz ne sme biti enak že registrirani domeni pod vrhno domeno .si. Domene, ki jih ne moremo registrirati in so rezervirane, so: 112.si, 113.si, rs.si in si.si (Seznam dovoljenih znakov, b.l.).

3 POSEGI DOMENSKIH IMEN V PRAVICE INTELEKTUALNE LASTNINE

Gledano s tehničnega vidika je domensko ime mogoče registrirati samo enkrat na svetu in je unikatno. Pri sami registraciji domene je poskrbljeno, da se avtomatično preveri, ali je domena že zasedena oz. ali je prosta. Avtomatizem pa ne omogoča vpogleda, ali domena posega v različne pravice tretje osebe, kot je znamka, ime družbe, geografska označba porekla blaga in avtorska pravica. Lahko pa posega tudi v najrazličnejše osebne pravice fizičnih in pravnih oseb.

Domenska imena lahko vsebujejo blagovne in storitvene znamke, kolektivne znamke, geografske označbe porekla blaga, firmo, s katero gospodarski subjekt posluje na trgu, vsebujejo lahko reklame in druge informacije, s katerimi njihovi nosilci obveščajo potencialne kupce in jim ponujajo svoje blago oziroma storitve. Z domačo stranjo pa tudi z domenskim imenom so lahko kršene tudi avtorske pravice, ki nastanejo brez posebnih formalnosti (Korže, 2005).

3.1 Firma

Firma družbe je ime, s katerim družba posluje v pravnem prometu (12. člen ZGD-1), in je najpomembnejši znak njene individualizacije, saj služi njenemu razlikovanju od drugih družb. Družba brez firme torej ne more obstajati in se vpisati v sodni register, saj je izraz pravne subjektivne družbe, ki je nosilec pravic in obveznosti v pravnem prometu (Avbreht & Zajc, 2004, str. 209).

Številne družbe kot blagovno znamko uporabljajo kar ime družbe, kar pomeni, da firma v tem primeru postane sinonim za družbo ter razlikovanje njenih izdelkov in storitev od blaga drugih družb (npr. Fructal). Uporaba firme družbe oziroma predstavljanje firme družbe v javnosti pa je tudi temeljna komunikacijska dolžnost vsake družbe. Predstavljanje mora biti transparentno in nedvoumno ter mora slediti določenim zakonitostim (Avbreht & Zajc, 2004, str. 209).

Temeljni načeli, ki ju je treba upoštevati pri izbiri firme družbe, sta načeli izključnosti in distinkcije. Načelo izključnosti (21. člen ZGD-1) določa, da se mora firma razlikovati od firm vseh drugih družb v RS. Načelo distinkcije pa ne pomeni samo, da firme ne smejo biti enake, ampak da morajo biti tako različne, da ne more priti do zamenjave. Kot kriterij za tako razlikovanje je treba upoštevati zaznavanje in dožemanje povprečnega kupca, povprečno izobrazjenega in povprečno skrbnega človeka (Avbreht & Zajc, 2004, str. 209).

Firma tudi sicer ne sme kršiti kakršnihkoli pravic tretjih oseb. Pri tem niso mišljene le morebitne pravice že registrirane firme po Zakonu o gospodarskih družbah, temveč pravice tretjih oseb tudi na vseh drugih s pravnimi predpisi zavarovanih področjih. V praksi se tako lahko zgodi, da je neka sestavina firme (predvsem fantazijsko ime) že zaščitena znamka po ZIL-1. Firma ne sme v nobenem primeru posegati v pravice, ki jih ima imetnik znamke na podlagi zaščitene znamke (Avbreht & Zajc, 2004, str. 210).

Zaradi zahteve po razlikovanju firm je pri izbiri imena družbe tako nujno potrebno vpogledati v sodni register in ugotoviti, ali slučajno že obstaja firma, ki bi bila enaka firmi, ki se namerava registrirati. Če je taka ali podobna (zamenljiva) firma že vpisana s sodni register, je nujno izbrati drugo firmo, ki bo drugačna in dovolj razlikovalna (Avbreht & Zajc, 2004, str. 210).

Pri registraciji domen je do neke mere podobno kot pri registraciji imena družbe v sodni register, saj je nujno potrebno preveriti v vmesnik, ali nameravana domena že obstaja ali pa je prosta.

Domensko ime je lahko sestavljeno iz imena in priimka fizične osebe, njen nosilec pa je povsem druga oseba. Lahko pa to domensko ime poleg imena vsebuje tudi omalovažujoče besede. Tako se lahko krši pravica do dobrega imena in časti ter pravice do zasebnosti.

3.2 Znamka

Za domeno velja, da je lahko samo ena sama, se ne sme podvajati in je dostopna povsod po svetu. Za znamko pa je nekoliko drugače. Pri znamkah velja načelo specialnosti, kar pomeni, da znamka varuje zgolj pred uporabo enake ali podobne znamke za enako ali podobno blago ali storitev. To pomeni, da lahko tretja oseba enako ali podobno znamko uporablja za povsem različno blago ali storitev, vendar za različno teritorialno veljavo (Osnovne zaščite intelektualne lastnine: Blagovna znamka, 2016).

Domena lahko krši znamko. To se zgodi v primeru, da nek subjekt, ki ni nosilec znamke, registrira domeno, ki je enaka ali podobna znamki in s tem poseže v pravice nosilca.

3.3 Geografska označba

V 55. členu ZIL-1 je napisano, da gre pri geografski označbi za oznako, ki označuje, da blago izvira z določenega ozemlja, območja ali kraja na tem ozemlju. Pri tem je kakovost,

sloves ali kakšna druga značilnost tega blaga bistveno odvisna od njegovega geografskega porekla. Kot geografska označba se lahko registrira tudi ime, ki je postalo po dolgotrajni uporabi v gospodarskem prometu splošno znano kot označba, da blago izvira iz določenega kraja ali območja.

Z domeno se lahko krši geografsko označbo, v kolikor imetnik domene nima upravičenosti do uporabe geografske označbe.

3.4 Ostale pravice

Domensko ime z imenom fizične osebe se lahko registrira kot firma ali znamka, vendar le z dovoljenjem prizadete osebe oziroma njenih dedičev. V nasprotnem primeru bi prišlo do kršitve.

Z domeno je lahko kršeno tudi avtorsko delo, do katerega imetnik domene nima upravičenosti.

4 REŠEVANJE DOMENSKIH SPOROV

Internet je razvila ameriška vojska konec šestdesetih let dvajsetega stoletja. Ustanovila ga je z namenom, da bi raziskovalcem pomagala pri hitrejši izmenjavi različnih informacij. V začetku internet ni bil zasnovan za komercialno rabo, temveč je bil dostopen samo vojski in znanstvenoraziskovalnim centrom oziroma univerzam (Ojsteršek, b.l.).

Uporaba interneta iz leta v leto raste eksponentno. Tako je na dan 31.12.2009 uporabljalo internet skoraj dve milijardi uporabnikov (Ojsteršek, b.l.).

Sam porast uporabe interneta lahko pripišemo letu 1994, saj je takrat razvoj in samo vzdrževanje interneta prešel od javnega na zasebni sektor. Javne organizacije, do tedaj odgovorne za internet, so takrat začele prepuščati nadzor nad omrežjem komercialnim nosilcem (Ojsteršek, b.l.).

Povečanju uporabe svetovnega spleta je potrebno pripisati tudi vse večji uporabi osebnih računalnikov. V preteklosti so bili računalniki do uporabnika neprijazni. Upravljalni jih je znalo le nekaj ljudi. Šele s prihodom prvega računalnika Apple in kasneje namiznega računalnika IBM z operacijskim sistemom Windows so se začeli računalniki masovno kupovati in uporabljati.

Pojav interneta je čez noč revolucioniral današnji svet. S to tehnologijo je mogoče komunicirati in poslovati neomejeno širom po svetu. Poleg takšnih prednosti je internet prinesel tudi negativne strani. Namreč mnogi so videli potencial interneta v hitrem zaslužku predvsem s poseganjem v pravice intelektualne lastnine tretjih oseb.

V kolikor domena posega v pravice intelektualne lastnine, je bistvenega pomena, da se spori rešijo hitro in učinkovito, saj imajo za podjetja kršitve intelektualne lastnine ekonomske in druge negativne posledice, npr. zmeda na trgu.

Domena ni omejena samo na določeno državo in pravno ureditev, temveč se udejstvuje globalno v različnih pravnih sistemih. Spori, ki iz tega sledijo, imajo velikokrat mednarodne razsežnosti. Za reševanje sporov je običajno pristojno sodišče z območja sedeža tožene stranke. Uporabi se pravo, v katerem deluje kršitelj. To pa lahko pomeni, da se škoda, ki je nastala zaradi posega v pravice tretjih oseb, ne prepreči hitro in učinkovito.

Zaradi težnje, da se morebitne kršitve zaradi posega domene v pravice intelektualne lastnine tretjih oseb rešijo hitro in učinkovito, se domenski spori rešujejo na alternativni način z arbitražo pri nacionalnem registrarju ARNES.

4.1 Začetki reševanja domenskih sporov

Področje interneta na začetku ni imelo nobene pravne ureditve in politike, ki bi reševala spore, povezane z domenskimi imeni. Sprejeti so bili samo določeni standardi in priporočila Internet Society (v nadaljevanju IS) (pozneje International Internet Ad Hoc Committee, sestavljen iz World Intellectual Property Organisation (v nadaljevanju WIPO), International Trademark Assosiation (INTA), Internet Assigned Numbers (IANA), International Telecommunication Union (ITU) ter IS), vendar je bilo vse skupaj pomanjkljivo zasnovano (Korže, 2005).

V odgovor na praznino je bil leta 1995 in 1996 sestavljen prvi akt, ki naj bi zaščitil nosilce intelektualne lastnine. Imenoval se je Domain Name Dispute Policy Statement. Temeljlil je na načelu »first come, first served« ali »prvi pride, prvi ima«. S tem je bilo doseženo, da se je moral vsak prosilec nove domene v postopku registracije domenskega imena identificirati pred tretjimi osebami. S tem se naj bi preprečilo kršitve intelektualne lastnine pri registraciji nove domene (Korže, 2005).

Takšna politika varstva pa ni reševala vseh problemov nastalih s poseganjem domenskih imen v nosilce intelektualne lastnine. V letu 1998 je bila narejena sprememba, kjer je Network Solution Inc. (v nadaljevanju NSI) uvedel dolžnosti prijavitelja, da regulatorju ob registraciji predloži izjavo, s katero zagotavlja, da domensko ime, ki se namerava registrirati, ne posega v pravice tretjih in da izbrano domensko ime ni nezakonito. Pri tem je potrebno poudariti, da NSI ni imel vloge arbitra, niti se pri njem ni reševalo sporov, zato se pritožniku tej politiki ni bilo treba podrediti. Za podelitev domenskega imena je zadostovalo, da je moral prijavitelj predložiti ustrezne dokaze, da je nosilec take intelektualne lastnine (Korže, 2005).

4.2 Enotni postopek za reševanje domenskih sporov

Za učinkovitejše reševanje domenskih sporov je leta 1999 Internet Corporation for Assigned Names and Numbers (ICANN) sprejel poenoteno politiko reševanja domenskih sporov. Ta določila so se nanašala na Top Level Domain (v nadaljevanju TLD) oziroma domenske končnice »com«, »net« in »org«. V tem novem aktu je bila sprejeta tudi določba, da se uvede možnost za zunajsodno reševanje domenskih sporov, ki bi nastali zaradi kršenja domenskih imen v pravice intelektualne lastnine (Korže, 2005).

Naslednji korak organizacije WIPO je bila vzpostavitev programa, ki je zajemal državno kodo pod vrhno domeno (country code Top Level Domain, v nadaljevanju ccTLD). Državni ccTLD so bili takrat v porastu, hkrati pa tudi spori med nosilci domenskih imen in nosilci intelektualne lastnine. Sprejeta so bila postopkovna pravila kot dopolnilo tradicionalni pristojnosti sodišč, namenjena reševanju domenskih sporov, ter reševanje sporov s pomočjo WIPO arbitraže in Mediacijskega centra WIPO v zvezi s ccTLD. Priporočila temeljijo na splošnih načelih, izoblikovanih v okviru prvega priporočila Internet domain process iz leta 1999, na izkušnjah WIPO arbitraže in Mediacijskega centra pri reševanju sporov pri splošnih TLD do uveljavitve »Uniform Domain Name Dispute Resolution Policy« (v nadaljevanju UDRP) in ugotovitvah, ki so ga v okviru posebnega programa WIPO zbrali državni regulatorji (Korže, 2005).

Zelo pomembno vlogo je pri tem odigrala WIPO, ki se je intenzivneje vključila v varstvo blagovnih in storitvenih znamk ter znanih blagovnih znamk v obliki konkurenčnega varstva in širšega varstva nosilcev intelektualne lastnine. Organizacija WIPO je naredila številna priporočila in jih vključila v Resolucijo o reševanju domenskih sporov (UDRP), ki so v uporabi še danes (Korže, 2005).

Priporočila zajemajo minimalne standarde intelektualne lastnine v ccTLD in TLD kot tudi specifične varovalne ukrepe za področje domenskih sporov. Tako se priporoča, da regulatorji v pogodbe vključijo popolne podatke o registrantu, hkrati pa tudi določilo o možnostih spremembe registracijske pogodbe, o možnosti razveljavitve registriranega domenskega imena, ko so za to izpolnjeni pogoji, o objavi določenih podatkov ter o avtomatični dopolnitvi oziroma spremembi pogodbe, če se spremeni postopek za reševanje sporov (Korže, 2005).

4.3 Teritorialno načelo jurisdikcije in domene

Načeloma velja, da je jurisdikcija vezana na koncept državne suverenosti in s tem na državno ozemlje. Vsaka država ima zato izključno pristojnost izvajanja jurisdikcije za dejanja, ki se zgodijo na njenem ozemlju, in še posebej za tista dejanja, v katera so vpleteni njeni državljani. To pomeni, da v kolikor pride do kršitve zakonodaje, storjene na ozemlju države, se uporabi domači zakon, hkrati pa se ne sme uporabiti zakon tuje države (Bole, 2001, str. 645).

Za načelo teritorialne jurisdikcije velja, da ima država absolutno in izključno pristojnost nad ljudmi, stvarmi in dogodki na svojem ozemlju. To pomeni, da lahko država nad njimi vedno izvaja jurisdikcijo, razen takrat, ko v skladu z mednarodnimi obveznostmi to ni dovoljeno.

Teritorialno načelo temelji na preprosti logiki oziroma načelih. Na ozemlju, kjer se je kršitev zakona zgodila, je hkrati tudi ozemlje oziroma država, ki lahko najbolj učinkovito izvaja sankcije, sodbe, procese itn. Ponavadi se tu nahaja večina materialnih dokazov, pod njeno pristojnostjo so verjetno tudi ljudje, ki kršijo zakon, oškodovanci in priče.

Domenska imena se uporabljajo po celotnem svetu. Domenski spori, ki izhajajo iz kršenja pravic, so večnacionalni in lahko obsegajo več različnih jurisdikcij. Glede na načelo teritorialnega varstva pravic to pomeni, da so lahko za reševanje istega spora pristojne različne države oziroma sodišča različnih držav. Prav zaradi tega je bila težnja WIPO, da se čim več sporov reši na alternativni način. Takšno reševanje domenskih sporov predstavlja hitro, učinkovito in cenovno ugodno rešitev.

V Evropski uniji je bilo stremenje in hkrati zahteva, da se pravni sistemi znotraj evropske unije homogenizirajo. Različnost se kaže predvsem v hitrosti reševanja sporov pred sodišči. Nekatere države so bolj uspešne kot druge. Čim hitreje so spori rešeni, tem bolje je to za gospodarstvo in pravno državo nasploh.

Znamka se vedno varuje teritorialno, torej samo v tisti državi, kjer ima imetnik zaščitene znamke pridobljeno odločbo o zaščiti znamke.

5 ALTERNATIVNO REŠEVANJE DOMESNKIH SPOROV PRI REGISTRU.SI

04.04.2005 je ARNES za reševanje domenskih sporov oblikoval poseben akt, in sicer Pravila postopka alternativnega reševanja domenskih sporov pod vrhno domeno »si« (v nadaljevanju ARDS), ki so sestavni del Splošnih pogojev za registracijo domen »si«. Objavljena so na spletnih straneh www.register.si. Tudi v Združenih državah Amerike (v nadaljevanju ZDA) imajo podoben postopek, ki pa je znan pod kratico UDRP. Pri tem so upoštevani vsi minimalni pogoji UDRP, priporočila WIPO, internetni standardi, priporočila IOS (International Organisation for Standardisation), IS in druga mednarodna pravila s področja interneta (Korže, 2005).

Alternativno reševanje sporov je specifična oblika reševanja sporov. Ta omogoča, da se tožniku glede na široke učinke posega v njegove pravice (splet učinkuje po vsem svetu) omogoči urgentna intervencija, s katero se prepreči evidenten poseg v pravice intelektualne lastnine. Pri tem spor med vpletenima strankama še ni dokončno rešen in imata pravico, da ga rešujeta po tradicionalni pravni poti. Za reševanje vseh sporov med ARNES-om in nosilcem pa je pristojno sodišče v Ljubljani.

O domenskih sporih odločajo neodvisni razsodniki, ARNES pa je zavezan, da odločitev izvrši. Postopek traja v povprečju približno od dva do tri mesece. S tem se prepreči nastanek velike škode s kršitvijo pravic intelektualne lastnine, ki bi lahko nastala pri dolgotrajnem reševanju spora pred sodiščem. Stroški pri alternativnem reševanju so navsezadnje tudi občutno cenejši napram stroškom, ki nastanejo na sodišču.

Pomemben del Splošnih pogojev za registracijo domen, objavljenih 02.10.2015 na spletnih straneh www.register.si, predstavljajo načela (točka 18.1. do 18.4.), saj prosilec domene s sklenitvijo pogodbe o registraciji, katere sestavni del so Splošni pogoji in Pravila, avtomatično pristane na alternativno reševanje sporov v vseh primerih, ko bo zoper njega sprožen spor. Spoštovati mora vsako odločitev, ki je sprejeta v postopku ARDS.

V tabeli št. 1 so prikazane cene sporov v okviru ARNES-a. Cena posameznega spora je odvisna od števila domen in od tega, ali odloča en razsodnik ali pa se odločbo odda v presojo v senat.

Tabela 1: Stroški domenskih sporov (v evrih)

	Ena domena	Od dve do pet domen	Od šest do deset domen
Odloča en razsodnik	667,67	1.126,69	2.003
Dodatek za odločanje v senatu	667,67	1.126,69	2.003

Vir: Pravila postopka ARDS, b.l., str. 7.

Posebej je potrebno poudariti določbo o Pravilih odgovornosti (točka 18.4.1. in 18.4.2.), ki jo je ARNES oblikoval na podlagi priporočil UDRP, ki izključujejo regulatorja (administratorja) kot stranko v postopku alternativnega reševanja domenskih sporov. Namen te določbe je, da razsodnik in organi, ki sodelujejo v postopku odločanja, niso odgovorni za svojo odločitev, razen če je odločitev posledica kaznivega dejanja. Po mnenju prof. dr. Branka Koržeta predpis ni dosleden, saj je izključitev odgovornosti za vsako škodo v nasprotju z načeli pravne države in z načelom pravičnosti. Kršen naj bi bil tako 26. člen Ustave kot tudi načela odškodninskega prava po Obligacijskem zakoniku (Ur. l. RS št. 83/01). Zato glede vsakega ravnanja oziroma vsake oblike škode odškodninske odgovornosti ni mogoče izključiti (Korže, 2005).

V Pravilih postopka alternativnega reševanja domenskih sporov je opisan natančen potek postopka (točka 1.1. do 5.2.), ki ga pritožnik začne s pritožbo (točka 6.1.), od vložitve pritožbe do odločitve in izvršitve odločbe (točka 15.1. do 15.9.). Za sprožitev postopka ARDS lahko tretja oseba vloži pritožbo le, če so izpolnjeni trije pogoji (18.2.1. člen Splošnih pogojev za registracijo domen pod vrhno domeno .si):

- 1. da je domena nosilca identična ali zamenljivo podobna pritožnikovi blagovni znamki**, veljavni na območju RS, ali firmi, kot izhaja iz sodnega registra v RS, ali da krši avtorsko pravico po pravu RS, ali registrirano geografsko označbo, do katere je

pritožnik upravičen po pravu RS, ali posega v pravice na osebnem imenu po pravu RS, ali pa posega v drugo pravico, ki je priznana v pravnem redu RS.

2. da nosilec nima pravno priznanega interesa glede registrirane domene

Nosilec domene lahko svoje upravičenje ali pravni interes na domeni dokazuje z eno izmed naslednjih okoliščin:

- da je uporabljal ali se opazno pripravljaj na uporabo domene ali imena, vsebovanega v domeni, v povezavi z dobrovernim ponujanjem blaga ali storitev, pred obvestilom o sporu, ali
- da je kot posameznik, družba ali druga organizacija splošno znan po imenu, ki ga vsebuje domena, četudi to ime ni registrirano kot znamka, ali
- da domeno uporablja na zakonit ali nekomercialen ali pošten način in sicer brez dobičkonosnega zavajajočega namena pritegovanja potrošnikov ali omadeževanja znamke v zvezi s to domeno.

3. da je domena registrirana ali se uporablja v slabi veri

Za dokaz slabe vere se štejejo:

- okoliščine, ki kažejo na to, da je nosilec domene registriral domeno v prvi vrsti zaradi prodaje, dajanja v »najem« ali drugih oblik prenosa domene pritožniku, ki je imetnik znamke, oziroma družbi, ki mu je konkurenčna, za ceno, ki občutno presega stroške, povezane s pridobitvijo oziroma imetništvom domene;
- registracija z namenom preprečitve, da bi imetnik znamke registriral svoj znak kot domeno, pod pogojem, da je bil prijavitelj vpleten v primer takega ravnanja;
- registracija z namenom oviranja poslovanja konkurenčne družbe;
- uporaba domene z dobičkonosnim namenom, to je privabiti uporabnike interneta na svoje spletno mesto ali drugo internetno lokacijo z vzpostavljanjem podobnosti ali privolitve pritožnika glede spletnega mesta ali druge lokacije oziroma proizvoda ali storitve, ki se ponuja na imetnikovem spletnem mestu ali drugi lokaciji.

Razsodišče lahko domeno izbriše ali prenese na pritožnika samo v primeru, če ugotovi, da so pogoji iz točke 17.2.1. ter splošnih pogojev dejansko izpolnjeni.

V skladu s 18.3.2. členom Splošnih pogojev je razsodnik pri presoji, ali so pogoji iz točke 18.2.1. Splošnih pogojev izpolnjeni, prost in ni vezan na nikakršna dokazna pravila. Uporabi lahko katerakoli pravna pravila, načela ali prakso, ki se mu zdijo relevantni, če je to v skladu z javnim redom RS, skrbeti pa mora, da je zadoščeno načelu kontradiktornosti.

Od točke 12.1. do 12.6. pravila urejajo imenovanje razsodnika oziroma razsodnikov. V primeru pravnih praznin v postopku alternativnega reševanja sporov je ARNES predvidel v

točki 1.1 subsidiarno uporabo pravil Stalne arbitraže pri Gospodarski zbornici Slovenije ali Uncitrala.

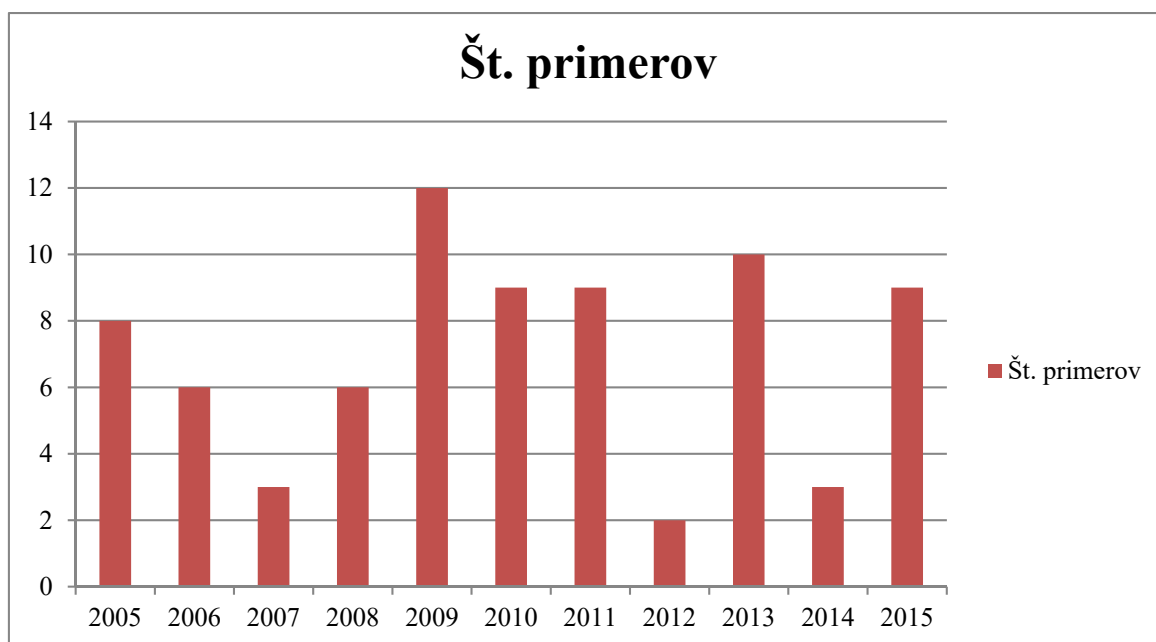
6 ANALIZA ALTERNATIVNEGA REŠEVANJA DOMENSKIH SPOROV

Pri analizi alternativnega reševanja domenskih sporov se omejujem na podatke zavoda ARNES, objavljenih na spletnih straneh register.si.

6.1 Časovna analiza

V alternativno reševanje sporov je bilo od leta 2005 do 2016 prijavljenih 77 domnevnih kršitev domen v pravice tretjih oseb. Primerov, v katerih so razsodniki odločali o domenskih sporih, je 53. Na podlagi sporazuma oziroma poravnave je bilo rešenih 19 primerov. Ustavljeni so bili trije primeri. V letu 2016 sta tudi še dva primera v odločanju.

Slika 1: Število prijavljenih domnevnih kršitev domen v pravice tretjih oseb po letih

Povprečno je bilo v desetih letih na razsodišče prijavljenih 7 domenskih sporov. Največ jih je bilo v letu 2009, in sicer dvanajst. Najmanj pa jih je bilo leta 2012, ko sta bila le dva.

Spori, v katerih so razsodniki odločali o domenskih sporih, so bili v povprečju rešeni v 101 dnevu. Razsodišče je najhitrejšo sprejelo odločitev v 46 dneh ali prej kot v dveh mesecih. Največ časa, ki ga je razsodišče potrebovalo za sprejem odločitve, je bilo v primeru domenskega spora »bausch.si«, pri katerem je potrebovalo 281 dni. Drugi najdaljši čas za rešitev domenskega spora je bil 266 dni.

Kar dve tretjini domenskih sporov oziroma 33 primerov, pri katerih so odločali razsodniki, so bili v povprečju rešeni prej kot v 76 dneh. Ostala tretjina oziroma 20 primerov je bila v

povprečju rešena v 144 dneh. Izmed 53 odločitev je bilo 14 takih primerov, ki so bili rešeni prej kot v 70 dneh.

Domenski spori se v prvi vrsti rešujejo na arbitražni način pred razsodniki, ne izključuje pa se možnosti reševanja sporov pred rednimi sodišči. Stranki se lahko odločita, da spor rešita na alternativni način ali pa pred sodiščem, lahko pa tudi hkrati na oba načina. Obstaja tudi možnost, da stranki v postopku dasta odločitev razsodišča v presojo v odločanje pred sodišče.

Tabela 2: Domene in čas, ki je potreben za odločitev razsodišča v zvezi z domenskim sporom

Opravitna številka	Leto	Domena	Čas potreben za odločitev
ARDS2015/77	2015	superucenje.si	46
ARDS2010/38	2010	karte.si	53
ARDS2009/32	2009	cardial.si	56
ARDS2013/57	2013	zippo.si	56
ARDS2007/15	2007	hobyles.si	57
ARDS2009/29	2009	cocacola.si	61
ARDS2015/76	2015	prehrana.si	63
ARDS2011/50	2011	motul.si	65
ARDS2013/62	2013	ams.si	66
ARDS2015/74	2015	victoriassecret.si	66
ARDS2007/16	2007	njadi.si najdi.si anjdi.si najd.si	68
ARDS2012/55	2012	barisol.si	69
ARDS2015/72	2015	convotherm.si	69
ARDS2011/45	2011	družina.si	70
ARDS2005/6	2005	cisco.si	71
ARDS2006/13	2006	expedia.si	71
ARDS2011/48	2011	catro.si	77
ARDS2015/70	2015	privošči.si	78
ARDS2009/24	2009	last-minute.si	82
ARDS2011/49	2011	agfa.si	82
ARDS2008/23	2008	tv slo.si, tv slovenija in radio slovenija.si	83
ARDS2010/40	2010	braun.si	85
ARDS2011/46	2011	pošta.si	86
ARDS2009/28	2009	oracle.si	87
ARDS2009/34	2009	medimaj.si	87
ARDS2011/53	2011	provencs.si	89
ARDS2005/3/A	2005	babycenter.si	91
ARDS2005/3/B	2005	maxicosi.si	91
ARDS2005/3/C	2005	quinny.si	91
ARDS2010/42	2010	sonček.si	91
ARDS2006/9	2006	google.si	94

se nadaljuje

Tabela 2: Domene in čas, ki je potreben za odločitev razsodišča v zvezi z domenskim sporom (nad.)

Opravljalna številka	Leto	Domena	Čas potreben za odločitev
ARDS2010/37	2010	hasbro.si, mylittlepony.si, playdoh.si	94
ARDS2008/21	2008	najdite.si	97
ARDS2008/22	2008	val202.si	100
ARDS2014/69	2014	privosci.si	100
ARDS2012/56	2012	sberbank.si	104
ARDS2005/5	2005	joga.si	107
ARDS2010/39	2010	kawasaki.si	112
ARDS2011/54	2011	powerbalance.si	112
ARDS2009/35	2009	enel.si	114
ARDS2014/67	2014	facebook.si	116
ARDS2007/17	2007	elos.si	117
ARDS2013/58	2013	intex.si	120
ARDS2006/7	2006	volvo.si	122
ARDS2013/63	2013	hrm.si	126
ARDS2008/18	2008	red.si	152
ARDS2011/47	2011	simedia.si	157
ARDS2010/43	2010	tržič.si, občinatržič.si, občina-tržič.si	159
ARDS2013/59	2013	intex-bazeni.si, bazeni-intex.si	159
ARDS2010/44	2010	akeš.si	162
ARDS2006/10	2006	design.si	197
ARDS2013/66	2013	moneygram.si	266
ARDS2013/61	2013	bausch.si	281

Sodni postopki v zapletenejših gospodarskih sporih, torej tistih, v katere je vključen tudi sodni izvedenec, pa po podatkih Svetovne banke v Sloveniji trajajo povprečno tri leta in pol (Voh Boštic, 2011).

6.2 Odločitve razsodišča

Razsodišče v zvezi z domenskimi spori odloča na dva načina. Pritožba se lahko v celoti zavrne kot neutemeljena ali pa se pritožbi delno ali v celoti ugodi.

V primeru, da razsodišče ugotovi, da so pogoji za sprožitev postopka ARDS iz člena 17.2 dejansko izpolnjeni (določba 17.3.1. Splošnih pogojev), se domena izbriše ali prenese na pritožnika. Prenos domen na pritožnika je bil odločen v štiriintridesetih primerih.

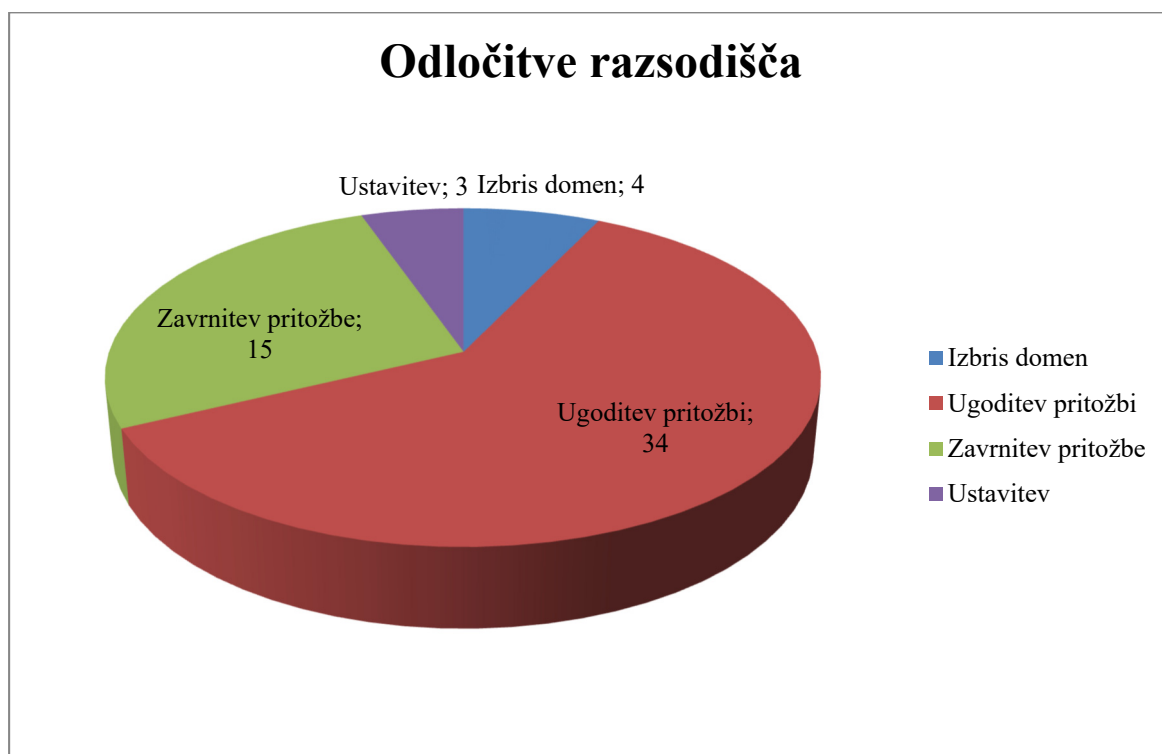
Izbris domene po členu 15.2. postopka ARDS sledi tudi, če razsodnik oziroma senat ugotovi, da za prenos domene ni podlage, obstaja pa podlaga za izbris domene. Domena se na podlagi tega izbriše. To je bilo izvršeno dvakrat. Do izbrisa domen pa lahko pride tudi na predlog pritožnika. Do takšnega izbrisa je prišlo v dveh primerih.

Če v skladu s Splošnimi pogoji za registracijo domen niso kumulativno izpolnjeni vsi trije pogoji za ugoditev zahtevka pritožnika, razsodišče določi, da je pritožba neutemeljena in je zato zavrnjena. Tako se je zgodilo v petnajstih primerih. Zavrnitev torej sledi, če razsodišče ugotovi, da ni bilo posega v pravice tretjih oseb.

Obravnavanih pa je bilo tudi nekaj primerov, kjer so bili kumulativno izpolnjeni vsi trije pogoji. Razsodišče ni moglo razsoditi v prid pritožnikov, ker niso mogli predložiti in dokazati ekskluzivne distribucijske pogodbe za področje Slovenije. Lahko rečemo, da so pritožniki ravnali na lastno pest brez privoljenja nosilca intelektualne lastnine. Primer takšnega spora je npr. »expedia.si«.

Vseh sporov ni mogoče reševati na alternativni način. Glede na splošna pravila lahko razsodišče napoti stranke na sodno ali drugo pot zunaj postopka ARDS v primeru, ko pride do kolizije legitimnih interesov. Namreč pravila za registracijo domen ne preprečujejo legitimnega razvoja drugih internetnih storitev pod istim imenom za firme, vpisane v sodni register z drugimi dejavnostmi.

Slika 2: Odločitve razsodišča

6.3 Posegi domenskih imen v pravice tretjih oseb

Domene so na podlagi analize odločb razsodišča ARNES posegale v različne pravice tretjih oseb, in sicer v pravice intelektualne lastnine in v pravice gospodarskih subjektov.

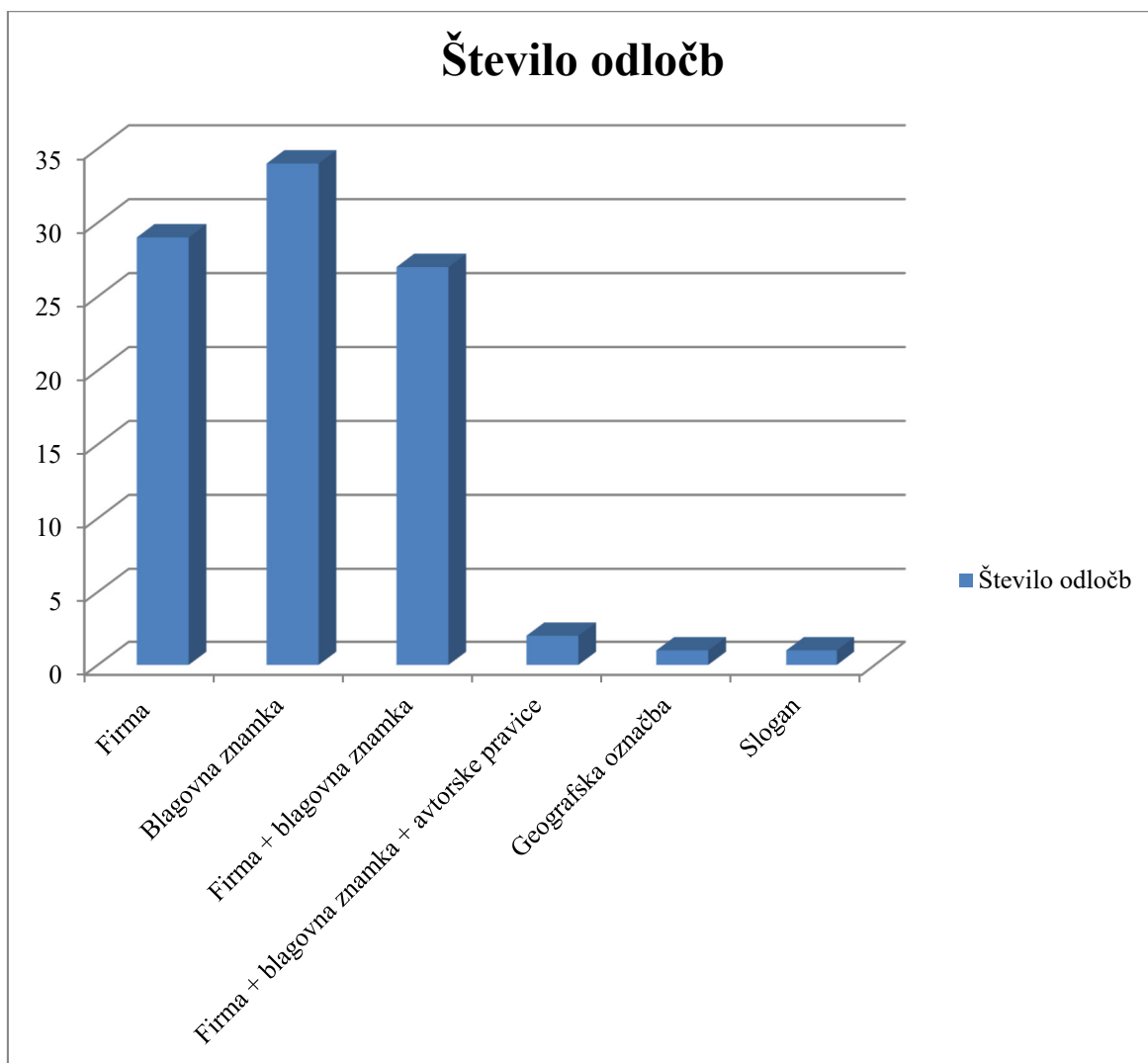
V primerih, kjer so razsodniki odločali o domenskih sporih in kjer je bilo pritožbam ugodeno ali so bili navedeni nalogi za izbris domen, so domene največkrat kršile pravice blagovne znamke, in sicer v 34 primerih od skupno 38 odločb.

Druga najpogostejša kršitev pravic je bila poseganje v pravice imena družbe, in sicer v 27 primerih.

Domene so v 27 primerih posegale hkrati v pravice blagovne znamke in v pravice imena družbe. V dveh primerih so posegale v tri pravice hkrati, in sicer v avtorske pravice, v pravice blagovne znamke in imena družbe. V enem primeru je domena posegala tudi v pravico geografske označbe. Enkrat je posegala v pravico slogana.

Poudariti je potrebno, da imajo blagovne oziroma storitvene znamke in imena firm, ki so bila največkrat kršena v okviru alternativnega reševanja sporov, skupni imenovalec. Gre predvsem za tiste blagovne oziroma storitvene znamke in imena firm, ki jih lahko opredelimo kot močne, prepoznavne, svetovno znane in uveljavljene blagovne znamke.

Slika 3: Posegi domenskih imen v pravice tretjih oseb

6.4 Razlogi za kršenje pravic intelektualne lastnine

Razlogi za poseganje domenskih imen v pravice intelektualne lastnine, torej v pravice imena firm, blagovnih znamk in storitvenih znamk, geografskih označb, računalniških programov in avtorskih pravic, so trije. Kršitve intelektualne lastnine nastanejo zaradi nevednosti, zaradi špekulacije prodaje spletnega naslova najboljšemu ponudniku in zaradi neupravičenega okoriščanja na podlagi močnih blagovnih znamk in imen firm, geografskih označb itd.

Dodaten vzrok in razlog za kršenje pravic v domenah v Sloveniji pa je lahko tudi drugje. Za Slovenijo je značilno, da sodni spori na sodiščih trajajo tudi po več let. Znani so primeri, kjer stečajni postopki trajajo tudi desetletje in več (Sodna statistika 2013, 2014). Škoda, ki nastane zaradi tako dolgega postopka, je neizmerljiva in škodljiva za državo, državljane in še posebej za upnike.

Ob sami registraciji domene se je potrebno strinjati s pravilom, ki pravi, da se bodo vsi spori, ki bodo nastali s poseganjem domene v pravice intelektualne lastnine, v prvi vrsti reševali v okviru alternativnega reševanja sporov. Šele nato pa je mogoče spore reševati na nacionalnih sodiščih, in sicer na izrecno zahtevo strank.

Predpostavljamo lahko, da se mnogi ob registraciji domene in podpisu pravila ne zavedajo, da je prednost alternativnega reševanja sporov prav hitrost reševanja in traja le nekaj mesecev, kar je bistveno manj, kot znaša povprečen čas za rešitev spora na sodiščih. Za domene, ki se registrirajo v slabi veri, se verjetno predpostavlja, da se bodo spori, nastali iz poseganja domen v pravice tretjih oseb, reševali več let. V tem času pa lahko tako oškodovanec kot tudi kršitelj propadeta, če predpostavljamo, da sta pravni osebi.

6.4.1 Nevednost

Na današnjem trgu se vsakodnevno pojavljajo novi produkti, različna imena organizacij ipd. Včasih se lahko zgodi, da dve povsem različni podjetji razpolagata s povsem identičnim imenom, ki je lahko npr. ime firme, druga stran pa ima povsem enak naziv proizvoda ali storitve.

Uporaba domene je v takem primeru lahko popolnoma zakonita, a vseeno sporna. Gre za primere sporov med dobrovernimi osebami z registrirano identično znamko, ali pa med nosilci različnih kategorij pravic, ki so med seboj identične (Repas, 2007, str. 262).

Analiza domenskih sporov, ki so objavljeni na spletnem naslovu register.si, je pokazala, da je primerov, ko zaradi nevednosti pride do sporov izredno majhna in v Sloveniji zajema le en takšen primer, in sicer domenski spor »red.si« z opravilno številko ARDS2008/18.

6.4.1.1 Odločitev ARDS2008/18 - »red.si«

Na prvi pogled domena »red.si« izpolnjuje vse pogoje v zvezi s posegi nosilcev v intelektualno lastnino. Domena je identična oz. zamenljivo podobna pritožnikovi firmi Red, d. o. o. Nosilec domene je v tem sporu dokazal, da beseda »RED« predstavlja okrajšavo njegovega produkta oz. storitve. Razsodišče je zato ugotovilo, da ima nosilec na domeni upravičenje, tj., nameravano legitimno komercialno uporabo, in da domena ni bila registrirana ali bila uporabljena v slabi veri.

Razsodišče ima ustaljeno prakso glede vprašanja, kaj šteje za upravičenje ali pravno priznan interes glede domene. Na ta problem oz. splošno pravilo glede tega vprašanja je opozorila razsodnica Repas v zadevi ARDS 2006/10 »design.si«: za dokaz upravičenja ali pravno priznanega interesa na domeni zadostuje uporaba ali priprava na uporabo v povezavi z dobrovernim ponujanjem blaga ali storitev pred obvestilom o sporu. Po drugi strani pa iz zadeve ARDS 2006/7 »volvo.si« izhaja, da zgolj vzpostavitev spletnega mesta »v izdelavi« ni zadosten pogoj za izkazovanje priprav na tovrstno uporabo. Razsodnik je posledično preverjal, ali iz navedb strank in predlaganih dokazov izhaja nosilčevo upravičenje ali pravno priznan interes.

Ta primer se bistveno razlikuje od dejanskega stanja v zadevi ARDS 2006/7 »volvo.si«, kjer nosilec skozi testno spletno mesto ni izkazal obstoja resnih priprav na uporabo domene. V prid nosilca domene »red.si« je bilo upoštevano, da imajo storitve »RED«, ki naj bi se tržile pod domeno »red.si« že izdelan logotip, ki se ujema z domeno in ki deluje kot realno uporaben komercialni logotip. Priznано je bilo tudi, da ima spletno mesto že izdelano zasnovu v smislu delitve na spletne strani s posameznimi področji, denimo izdelava in razvoj orodij ter prototipov, simulacije itd. Oblikovanje spletnega mesta se tudi ujema z oblikovanjem spletnega mesta Socia, d. o. o. (nosilec domene »red.si«), prek katerega nosilec že aktivno ponuja storitve. Nosilec na testnem spletnem mestu tudi navaja podjetja, s katerimi je že sodeloval, kar je dodaten dokaz resnih namenov za uporabo sporne domene.

V primeru odločitve ARDS2008/18 »red.si« se strinjam s sodbo razsodišča. Svet je globaliziran, zato se pojavi, da imajo različni nosilci različnih kategorij pravic identične storitve, blagovne znamke, slogane, imena firm ipd. Čeprav na prvi pogled domena »red.si« krši pritožnikovo pravico imena firme, ne gre za registracijo in uporabo domene v slabi veri. Nosilec domene dejansko uporablja produkt oz. storitev z identičnim imenom, kot ima pritožnik ime firme, kar je dovoljeno. Žal pa se je v tem primeru izkazalo, da v kolikor sta dva različna nosilca lastnika dveh različnih pravic, se uporabi načelo, da pri sami registraciji in uporabi domene velja načelo »kdor prvi pride, prvi melje«.

6.4.2 Špekulacije in prodaja domene najboljšemu ponudniku

S pojavom svetovnega spleta so se odprle mnoge možnosti za hiter zaslužek. V samem začetku je bilo tako registriranih kar nekaj domen, ki so posegale v pravice intelektualne

lastnine. Namen registracije domene je bila zgolj prodaja spletnega naslova najboljšemu ponudniku za ceno, ki bistveno presega registracijske stroške domene.

6.4.2.1 Dovoljena registracija domen in njihova nadaljnja prodaja

Registracija domen zaradi špekulacij in nadaljnja prodaja se razlikuje od primera do primera. To pomeni, da se lahko nekatera domenska imena povsem legalno registrirajo in prodajo naprej za poljubne vsote denarja. To velja za tiste domene, ki vsebujejo besede splošnega pomena.

Besede splošnega pomena nimajo dejansko nikakršne povezave z najrazličnejšimi gospodarskimi družbami, blagovnimi znamkami, imeni produktov in storitev, avtorskimi pravicami itn. Uporabljajo se v vsakdanjem življenju in lahko pomenijo marsikaj, od športa, umetnosti, ekonomije, hrane itn.

Če smo še nekoliko prej govorili, da se domene registrirajo samo z namenom prodaje le-teh za ceno, ki je bistveno višja, kakor so znašali dejanski stroški registracije, je v tem primeru to dovoljeno. Tukaj gre za princip »kdor prvi pride, prvi melje«. Poudariti je potrebno, da domenska imena v teh primerih nikakor ne posegajo v pravice intelektualne lastnine.

Vsake toliko časa se v svetovnem spletu pojavijo novosti in izboljšave, ki lahko vsebujejo tudi končnice domen. Na svetu nastajajo nove države, interesna združenja in organizacije. Temu trendu pa sledijo tudi domenska imena. Ustanavljajo se nove končnice kot npr. »biz«, »tv« ipd.

V kolikor se pojavijo nove končnice, se že po nekaj sekundah registrirajo domene, ki lahko kršijo pravice intelektualne lastnine. Registrirajo pa se tudi spletni naslovi, ki vsebujejo besede splošnega imena in ne posegajo v pravice intelektualne lastnine. Svetovno znani primer je bila registracija domene »pizza.com«. Registrirana je bila zgolj z namenom prodaje le-te najboljšemu ponudniku. Domena se je prodala naprej za milijonske zneske dolarjev. To je eden izmed najbolj eklatantnih primerov tako imenovanega načela »kdor prvi pride, prvi melje« in je povsem legalen (DeNunzio, 2008).

6.4.2.1.1 Odločitev ARDS ARDS2005/5- »joga.si«

V okviru alternativnega reševanja sporov so bili v Sloveniji obravnavani trije spori v zvezi s kršenjem domenskih imen v pravice intelektualne lastnine, ki vsebujejo imena splošnega pomena. To so bile odločitve ARDS2006/10 - »design.si«, ARDS2011/46 - »pošta.si«, ARDS2005/5 - »joga.si« in ARDS2015/76 - »prehrana.si«. Vsi primeri, razen ARDS2015/76 - »prehrana.si«, so bili zavrnjeni s strani razsodišča, ker v skladu s Splošnimi pogoji niso bili kumulativno izpolnjeni vsi trije pogoji za ugoditev zahtevku pritožnika.

V kolikor se osredotočimo na primer »joga.si«, je bilo ugotovljeno, da domena ni identična ali zamenljivo podobna znamki pritožnika. Besedo joga lahko obravnavamo kot besedo splošnega pomena. Pojem joga se uporablja v vsakdanjem pogovornem jeziku, zato le-ta ne more biti zavarovana. Do kršitve intelektualne lastnine bi prišlo le v primeru, ko bi besedi joga dodali besedno zvezo, ki bi bila identična ali zamenljivo podobna blagovni znamki, veljavni na območju RS, ali firmi, kot izhaja iz sodnega registra v RS, krši njeno pravico po pravu RS, registrirani geografski označbi, do katere je upravičena na območju RS ali pa posega v njene pravice na osebnem imenu po pravu RS, ali v drugo njeno pravico, ki je priznana v pravnem redu RS.

V prid nosilca domene je bilo tudi odločeno, da ima nosilec domene upravičenje ali pravni interes na domenskem imenu, saj je nosilec domene registriran in usposobljen za izvajanje tehnike joge. S tem se izkazuje pravno priznani interes za registrirano sporno domeno.

Domena pa je kršila tretji pogoj, saj je bila domena registrirana ali uporabljena v slabi veri, saj nosilec domene ni imel resnega namena domeno uporabiti v svoje poslovne namene. Spletni naslov je bil registriran z namenom prodaje le-tega najboljšemu ponudniku. Nosilec domene je namreč zahteval za odkup oziroma prenos domene na pritožnika takšen znesek, ki presega stroške registracije domene.

6.4.2.2 Nedovoljena registracija domen in njihova nadaljnja prodaja

Dandanes se lahko v vsakdanjem življenju zgodi, da uporabljamo besede in besedne zveze misleč, da so to besede splošnega pomena. Dejansko pa so to besede, ki lahko predstavljajo neki naziv podjetja, ime produkta ali storitve, zaščitene blagovne znamke itn.

V ZDA je značilno, da mnogi Američani na splošno v vsakdanu dejansko rečejo kakršnemu koli vakuumskemu sesalcu »hoover« (McCarthy, 2008). Spomnimo naj, da je podjetje Hoover eden izmed vodilnih proizvajalcev sesalcev na svetu. Takšno poimenovanje je dovoljeno, dokler ostane to na pogovorni ravni, npr. ko pride v trgovino kupec in vpraša prodajalca, katere »hooverje« oz. sesalce imajo in kaj se priporoča. Nedovoljeno dejanje pa nastane v trenutku, ko bi npr. podjetje Gorenje svoje sesalce v ZDA oglaševalo kot sesalci »Hoover Gorenje«.

V Sloveniji prav tako poznam takšen fenomen. V začetku devetdesetih let prejšnjega stoletja je nastalo eno izmed večjih in vodilnih podjetij v Sloveniji na področju mobilnih storitev. To podjetje je Mobitel, za katerega lahko rečemo, da poseduje eno izmed prepoznavnejših blagovnih znamk na slovenskem trgu in bližnji okolici (Kranjec, 2001).

Hčerinsko podjetje Telekom Slovenije Mobitel je bila prva gospodarska družba, ki je poimenovala prenosni oziroma mobilni telefon mobitel. V Sloveniji je tako umetno nastala beseda postala pojem za poimenovanje kakršnihkoli mobilnih naprav za mobilno komunikacijo. Uporablja se v vsakdanjem pogovoru, dejansko pa je nosilec te intelektualne lastnine podjetje Mobitel, d. d. Samo to podjetje lahko uporablja to besedo za

promoviranje svojih komunikacijskih storitev in samo podjetje Mobitel ima pravico do domenskega imena »www.mobitel.si«.

6.4.2.2.1 Odločitev ARDS2006/7 - »volvo.si«

Domenski spor v zvezi z domeno »volvo.si« sega v leto 2005 in 2006. To je eden prvih primerov v Sloveniji, kjer je domena posegala v pravice intelektualne lastnine, natančneje v pravico blagovne znamke. Primer je zelo pomemben v sklopu alternativnega reševanja sporov, saj je bilo domensko ime registrirano v slabi veri. Dandanes se prav ta spor uporablja tudi kot tako imenovani »case« oziroma vzorčni primer za vse nadalje odločitve.

Pritožnik v tej zadevi je podjetje Volvo Holding AB, c/o AB Volvo, Goetheborg iz Švedske (v nadaljevanju Volvo). Gospodarska družba je na trgu prisotna že več desetletij in je nosilec blagovnih znamk Volvo v grafični in besedni obliki. Njihova najstarejša blagovna znamka v Sloveniji velja že od leta 1967. Ukvarja se z izdelovanjem najrazličnejših avtomobilov, tovornjakov, gradbene mehanizacije in drugih proizvodov.

Poseg v pravico intelektualne lastnine je nastal, ko je podjetje Forza, d. o. o. iz Ljubljane takoj, ko je bilo mogoče, po sprostivni registraciji domen v prostoru .si registriralo domeno »volvo.si«. Podjetje je v obrazložitvi nad pritožbi priznalo, da izbira domenskega imena ni bila najbolj posrečena. Internetni naslov naj bi bil nekakšna izpeljanka iz besede za žival vol in njenega imena za žival oziroma lika Vo. Prav tako ni bilo izkazano, da naj bi imel nosilec na liku vola Vo ali njegovem imenu kakršnekoli avtorske pravice. Pomembno pa je dejstvo, da samo pomanjkanje pravic na domeni, torej avtorskih pravic v tem primeru, ni zadosten dokaz slabe vere (PRL USA Holding, Inc. V. Elyn Latta, Case No. D202-0314).

Na dejanje slabe vere napeljujejo najrazličnejši indici. Kot je bilo že navedeno, je nosilec domene sam priznal, da domena za izvajanje storitev ni bila izbrana najbolj modro. Podjetje Forza, d. o. o. je z registracijo domene hitelo, čeprav se je zavedalo, da ni najprimernejša. Prav tako je to podjetje vedelo za blagovno znamko Volvo in tega tudi ni nikoli zanikalo.

Dodatno dejanje slabe vere lahko razumemo tudi to, da je bilo spletno mesto, ki ga je upravljal nosilec domene, še vedno v testni verziji in ni bilo opaziti nobenega drugega dejanja, ki bi nakazovalo, da se namerava spletna stran dejansko uporabljati za nosilčeve storitve za potrebe podjetja.

Razsodišče je ugotovilo, da so izpolnjeni vsi pogoji za prenos oziroma v tem primeru na željo pritožnika za izbris domene.

V primeru odločitve ARDS 2006/7 – »volvo.si« se strinjam s sodbo razsodišča. Domena je bila registrirana v slabi veri in je posegala v pravice imena firme in blagovne znamke. Registrirana je bila verjetno z namenom prodaje le-te po višji ceni, kot je znašala sama registracija te domene.

6.4.2.2.2 Primerjava domenskih sporov ARDS ARDS2008/18 - »red.si« in ARDS2006/7 – »volvo.si«

Domenski spor v zvezi z domeno »volvo.si« v določeni meri spominja na domenski spor v zvezi s spletnim naslovom »red.si«. Kljub vsemu pa se ta dva primera zelo razlikujeta.

Pri »red.si« je nosilec domene dokazal, da ima stvarni interes na besedi ali besedni okrajšavi »red«, saj je ta predstavljala okrajšavo za storitve, ki jih je podjetje razvijalo in tržilo. Beseda »red« je tako pri nosilcu domene kot tudi pri pritožniku predstavljala intelektualno lastnino ali industrijsko pravico. Pritožnik nad domeno je besedo »red« uporabljal kot ime firme, nosilec domen pa kot ime za okrajšavo za svoj produkt.

Bistvena razlika med tema dvema primeroma je, da je v primeru »red.si« bilo spletno mesto že razvito in je delovalo. Stran je aktivno delovala in bila tudi redno vzdrževana. Predstavljala je storitev oziroma produkt podjetja.

Na svetu obstajajo različne informacije. Nekatere so znane, druge neznanе, za nekatere vemo, da obstajajo, pa nimamo denarja ali sredstev za pridobitev le-teh itn. V globalnem svetu se tako lahko zgodi, da nevede uporabljamo besedo, ki dejansko lahko pomeni neko ime podjetja, storitve, okrajšave, blagovno znamko, avtorske pravice ipd. V našem primeru beseda »red« v angleškem jeziku pomeni rdeča, pojavlja se tudi kot vzdevek nekoga, v kakšnem drugem jeziku pa ima lahko še čisto drugi pomen. V Slovarju slovenskega knjižnega jezika (b.l.) ima beseda »red« več pomenov. Pomeni lahko, da je to stanje, ko je stvar na mestu, v položaju, kot mora biti, kot je koristno itn. (Slovar slovenskega knjižnega jezika, b.l.).

V takšnih primerih je praksa alternativnega reševanja sporov takšna, da kljub temu, da je domena nosilca identična ali zamenljivo podobna njeni znamki, veljavni na območju Republike Slovenije, ali firmi, kot izhaja iz sodnega registra v RS, krši njeno avtorsko pravico po pravu RS, registrirano geografsko označbo, do katere je upravičena po pravu RS, ali posega v njene pravice na osebnem imenu po pravu RS, ali v drugo njeno pravico, ki je priznana po pravnem redu RS, ima pa nosilec domene upravičenje ali pravno priznani interes glede domene, in da domena ni bila registrirana in bila uporabljena v slabi veri, razišodišče prisodi v prid nosilca domene.

Nikakor pa ne moremo govoriti, da ni bila domena »volvo.si« registrirana ali bila uporabljena v slabi veri. Nosilčevo domensko ime je bilo identično ali zamenljivo podobno imenu pritožnikove blagovne znamke Volvo. Prav tako nosilec domene ni imel upravičenja ali pravno priznanega interesa glede domene.

Pri registraciji domene »volvo.si« je potrebno poiskati vzroke in namen neupravičene registracije in uporabe tega spletnega naslova. Volvo ima dolgoletno tradicijo. Je eden prvih izdelovalcev avtomobilov, kjer so veliko vložili v raziskave in razvoj glede pasivne in aktivne varnosti v avtomobilih. Podjetje je bilo eno izmed prvih, ki je vgrajevalo zračne

blazine, tritočkovne varnostne pasove itn. Zaradi teh dodatkov in drugih značilnosti karoserije so bila vozila znamke Volvo sinonim za varne avtomobile. Še dandanes imajo sloves najbolj varnih avtomobilov kljub temu, da so avtomobili drugih proizvajalcev enakovredni ali celo boljši glede teh značilnosti.

Volvo je prepoznavna blagovna znamka po vsem svetu. Predpostavljamo lahko, da je bil prav ta vidik vzrok za hitro in neupravičeno registracijo domene »volvo.si«. Domensko ime je bilo najverjetneje registrirano z namenom prodaje le-tega najboljšemu ponudniku po ceni, ki bistveno presega stroške same registracije spletnega naslova.

To pomeni, da če ne bi bila intelektualna lastnina zaščiten in ustrezno varovana, bi lahko nosilec domene to prodal kateremukoli ponudniku. To lahko ponazorimo s primerom, da bi neko podjetje, ki se ukvarja z avtomehaničnimi storitvami, kupilo in uporabljalo to domeno za svojo ne glede na to, da dejansko ne popravlja avtomobilov Volvo, temveč neke druge znamke. Bilo bi v nepravilni prednosti in bi zavajalo potrošnike, saj verjetno ti ne bi vedeli, da v tem primeru dejansko ne gre za avtorizirano avtomehanično delavnico avtomobilskega podjetja Volvo.

Primer »volvo.si« je docela zaznamoval slovenski prostor glede alternativnega reševanja domenskih sporov. Kasneje je bilo registriranih še kar nekaj domen, kjer so spletni naslovi posegali v pravice intelektualne lastnine. To so na primer domenska imena »hofer.si« (ARDS2005/4), »rolex.si« (ARDS2005/1), »cocacola.si« (ARDS2009/29) ipd. Vsi ti spletni naslovi predstavljajo močne in globalno prepoznavne blagovne znamke oziroma imena firm. Nobeden izmed teh sporov ni prešel na nadaljnje reševanje, pri katerem bi moral posredovati pri rešitvi razsodnik, temveč je prišlo do pobota, kjer so bila domenska imena prenesena z nosilcev domen na pritožnike.

Kasneje ni mogoče zaznati trenda, kjer se registrirajo domenska imena, ki posegajo v imena firm ali blagovnih znamk. To je verjetno prav zaradi domenskega spora ARDS2006/7 -»volvo.si«, kjer je razsodišče alternativnega reševanja sporov postavilo smernice, kaj je dovoljeno in kaj ni.

6.4.2.3 Neupravičeno okoriščanje na podlagi močnih blagovnih znamk in imen firm ter geografskih označb

Neupravičeno okoriščanje na podlagi močnih blagovnih znamk in imena firm ter geografskih označb na kratko pomeni, da se s pomočjo registracije in uporabe domene naredi zmeda in preslepitev internetnih uporabnikov. To privede do protipravnega okoriščanja nosilcev domen, saj njihove domene posegajo v pravice intelektualne lastnine.

Za tržno in svobodno gospodarstvo je značilno, da v njem lahko deluje nešteto akterjev, ki po svoji volji in sposobnostih poslujejo, trgujejo in delajo ter si med seboj konkurirajo s cenami, storitvami ipd.

Dandanes je poleg zagotavljanja kakovostnih proizvodov in storitev za podjetje zelo pomembno tudi, da je prepoznavno oziroma da zna opozoriti nase. V kolikor hočemo, da je nek poslovni subjekt zaznan na trgu, je potrebno veliko denarja namenjati tudi marketingu, kar je povezano z visokimi stroški. Močno oglaševanje si lahko privoščijo večje firme. Manjša podjetja ali še posebej novoustanovljena podjetja pa za takšne storitve preprosto nimajo dovolj finančnih sredstev. To je lahko eden izmed razlogov, zakaj dejansko pride do neupravičenega okoriščanja na podlagi močnih blagovnih znamk in imen firm ter geografskih označb.

6.4.2.3.1 Odločitev ARDS2010/40 - »braun.si«

Eden izmed primerov neupravičenega okoriščanja na podlagi močne blagovne znamke in imena firme je domenski spor »braun.si«. Podjetje Braun GmbH je podjetje iz Nemčije, ki je znano predvsem po izdelkih za dom in osebno nego, kot je sušilnik za lase, brivnik ipd. Na slovenskem trgu je prisotno že vrsto let. Njihovi izdelki se prodajajo v večini trgovin z aparati za dom in osebno nego ter v vseh večjih trgovinskih centrih. Intenzivno se tudi oglašujejo.

Nosilec domene je bilo podjetje iz Ljubljane, ki ni bilo v nikakršnem poslovnem odnosu z nemškim podjetjem. Podjetje se ukvarja s ponujanjem tiskarskih storitev, distribucijo računalniške in tehnološke opreme ter njenim servisiranjem, izdelavo spletnih strani, registracijo domen, vzdrževanjem spletnih strani, vzdrževanjem spletnih aplikacij računalniške opreme in ponujanjem gostovanj na strežnikih. To podjetje ni imelo nikakršnega pravno upravičenega razloga za registracijo ali dejansko uporabo domene »braun.si«.

Domena je bila registrirana v slabi veri in je posegala v pravice tretjih oseb. V praksi je znana in razširjena tehnika t.i. »*cybersquattinga*«, kjer nosilci domen uporabijo prepoznavno blagovno znamko ali ime firme z namenom, da privabljajo nevedoče obiskovalce oziroma potrošnike na sporno spletno stran. Nadalje pa so na spletnem naslovu preusmerjeni, lahko tudi avtomatsko, preko vključenega preusmerjevalnika na svoje aktivne strani ali na strani svojih partnerjev. Prav to se je zgodilo v primeru »braun.si«.

Nosilec domene je spletno stran »braun.si« uporabljal zgolj z namenom, da je z neupravičeno uporabo znanih in uglednih znamk privabljal potrošnike in jih usmerjal na svoje druge aktivne spletne strani in na komercialne spletne strani svojih partnerjev z namenom pridobivanja premoženjske koristi. Pri tem ostale strani nosilca domene niso bile povezane s firmo Braun GmbH, njenimi znamkami ali produkti in na spletnih straneh ni bilo omenjene besede »braun«.

Zanimivo je tudi dejstvo, da je nosilec domene vedel za oziroma mu je bila beseda »braun« znana in da predstavlja znane in ugledne znamke pritožnika.

Poudariti je potrebno, da podjetje Braun poseduje blagovne znamke, ki so ugledne in znane po vsem svetu in da njihova vrednost presega več kot 22 milijard dolarjev.

Tako ima podjetje Braun GmbH na podlagi podatkov iz registra Urada za harmonizacijo na notranjem trgu EU registrirane sledeče znamke skupnosti, ki vsebujejo besedo »BRAUN«: besedno znamko BRAUN (CTM št. 394122, registrirana dne 17.08.1999), figurativno znamko BRAUN (CTM št. 394189, registrirana dne 17.08.1999), figurativno znamko BRAUN (CTM št. 7393382, registrirana dne 16.06.2009) in figurativno znamko BRAUN Design Desire (CTM št. 7338941, registrirana dne 01.07.2009).

Prav tako je družba Braun GmbH pri Svetovni organizaciji za intelektualno lastnino (WIPO) registrirala naslednje znamke, ki vsebujejo besedo »BRAUN«: besedno znamko BRAUN (IR št. 650428, registrirana dne 14.11.1995), besedno znamko BRAUN (IR št. 652027, registrirana dne 14.11.1995), figurativno znamko BRAUN (IR št. 400415), figurativno znamko BRAUN (IR št. 650227, registrirana dne 28.10.1995), figurativno znamko BRAUN (IR 6520226, registrirana dne 14.11.1995) in besedno znamko Braun Plak Control (IR št. 609832, registrirana dne 15.10.1993).

Razsodišče je v primeru domenskega spora ugodilo pritožniku, tako da je bila domena prenesena na pritožnika.

V primeru odločitve ARDS 2010/40 – »braun« se strinjam s sodbo razsodišča. Domenski spor »braun.si« je eklatanten primer poseganja v pravice znane blagovne znamke in imena firme. Nosilec domene nima nikakršne zveze s prej omenjenima pravicama. Domena je bila registrirana v slabi veri z namenom neupravičenega izkoriščanja blagovne znamke in firme Braun za nelegitimen namen prepoznavnosti in promocije nosilčevega podjetja.

6.4.2.3.2 Odločitev ARDS2010/43 - »tržič.si«, »občinatržič« in »občina-tržič.si«

Domenski spor v zvezi s spletnim naslovom je edini spor, kjer je domena posegala v pravico geografske označbe. Razsodišče je pritožbi ugodilo in je sporne domene preneslo na pritožnika.

Pritožnik je bil v tem primeru Občina Tržič, nosilec domene pa je bilo podjetje iz Ljubljane Trilus, d. o. o.

Nosilec domen je v zvezi z domenama »občinatržič« in »občina-tržič.si« pristal na poravnavo oziroma na prenos domen na pritožnika. V zvezi z domeno »tržič.si« pa je podal ugovor.

Domenski spor je do neke mere identičen primeru »volvo.si«, saj naj bi tudi v tem primeru spletni naslov predstavljal neko izpeljanko oziroma sestavljanke iz besed »Trži Č Lenart Čepon, s. p.«. Pri tem predstavlja »Trži Č« fantazijski dodatek imena firme. Razsodišče je ugotovilo, da v primeru domene »tržič.si« slaba vera izhaja iz časovne povezanosti vseh

treh registracij in nosilčevih neprepričljivih navedb glede besedne zveze »trži Č« kot »Čepon« brez kakršnegakoli resnega koncepta uporabe domene.

Vse tri domene so bile registrirane v času, ko je bilo mogoče registrirati domene, ki vsebujejo poleg angleških črk tudi črke drugih jezikov. V tem primeru sta bili to črki č in ž. Vsi spletni naslovi brez šumnikov, ki so navedeni v tem domenskem sporu, so bili dejansko že registrirani in uporabljeni s strani Občine Tržič.

Razsodišče je v obrazložitvi razsodbe poudarilo tudi, da bi lahko ime kraja, katerega ime je identično imenu občine, legitimno uporabljal tudi kdo drug in ne le občina, na primer lokalno društvo ali zasebno gospodarsko interesno združenje za turizem. Občine nimajo posebnih pravic na svojih domenah, zato je njihova prisotnost na internetu kot splošno pravilo podvržena načelu »kdor prvi pride, prvi melje«, kot to tudi velja za druge pravne in fizične osebe.

Že v samem postopku reševanja domenskih sporov je nosilec spornih domen »občinatržič« in »občina-tržič.si« pristal na poravnavo s prenosom domen na pritožnika. Nosilčeva obrazložitev, da je domena »tržič.si« sestavljanka iz besed »Trži Č Lenart Čepon, s. p.«, spominja na domenski spor ARDS2006/7 - volvo.si«, kjer je bilo navedeno, da naj bi beseda »volvo« predstavljala nekega vola z imenom Vo. Z odločitvijo ARDS2010/43 - »tržič.si«, »občinatržič« in »občina-tržič.si« se strinjam, saj gre v tem primeru za evidenten poseg v pravice geografske označbe.

6.4.2.3.3 Odločitev ARDS2007/16 - »njadi.si«, »nadji.si«, »anjdi.si«, »najdi.si«

Pritožnik v domenskih sporih »njadi.si«, »nadji.si«, »anjdi.si« in »najdi.si« je podjetje Najdi.si informacijske storitve, d. o. o. iz Stegen v Ljubljani.

Spletna stran »najdi.si« je po navedbah podjetja Najdi.si ena najbolj obiskanih spletnih strani v Sloveniji. Spletna stran najdi.si je v prvi vrsti zasnovana kot iskalec. Vsebuje pa tudi druge vsebine, kot so npr. vreme, novice, borzni indeks itn. Če jo primerjamo s svetovnega merila brez dodatnih vsebin, je glavni konkurent te spletne strani podjetje Google z njihovo spletno stranjo www.google.com

Firma Najdi.si, d. o. o. poseduje močno blagovno znamko in domeno »najdi.si«. in je imetnica treh znamk, registriranih pri Uradu za intelektualno lastnino, in sicer: grafične znamke št. 20071814, ki je bila registrirana 03.01.2002, grafične znamke št. 200471017 registrirane 17.09.2001 ter besedne znamke št. 200472017 registrirane 02.06.2006. Od leta 2001 je registrirana firma najdi.si (sklep Okrožnega sodišča v Ljubljani, srg 2001/03516) in je nosilec domene »najdi.si«.

Podjetje namenja veliko denarja v njen razvoj, oglaševanje, prepoznavnost, imidž ipd. Zadnji slogan, ki ga podjetje oglašuje po medijih, je »znajdi se z najdi.si«. Najdi.si je močna firma in blagovna znamka ter znana večini Slovencev in Slovenk.

Nosilec domen »njadi.si«, nadji.si«, anjdi.si« in »najd.si« je internetne naslove registriral zaradi namena oziroma tehnike »*typosquatting*«.

Eden izmed načinov registriranja domene v slabi veri temelji na tehniki, poznani pod imenom »*typosquatting*«. Nosilci domen se zanašajo na tipkarske napake, ki jih napravijo internetni uporabniki. Te nastanejo avtomatično oziroma kot posledica zdrsa roke ali prsta na tipkovnici. To se zgodi v primerih, ko spletni uporabniki zaradi hitrosti tipkanja zamenjajo vrstni red črk v besedi ali pa kakšno črko po pomoti izpustijo. Take napake pri tipkanju jih po naključju pripeljejo do napačnega internetnega naslova ter do internetne strani nosilca take domene. Gre za to, da nosilec domen namerno v komercialne namene privablja ali celo ugrablja internetne uporabnike na svoje internetne strani z ustvarjanjem zmede z uveljavljeno blagovno znamko oziroma firmo.

Nosilec domen »njadi.si«, nadji.si«, anjdi.si« in »najd.si« je v odgovoru na pritožbo zavrnil pritožbe pritožnika. Kljub vsemu pa nosilec domen v odgovoru navaja, da so bile domene »anjdi.si«, »njadi.si« in »nadji.si« zakupljene z namenom »*typosquattinga*«, vendar izključno z namenom, da uporabnik pride na spletno stran nosilca domen »najd.si«. Za domeno »najd.si« nosilec torej navaja, da je bila zakupljena zgolj za izključno poslovanje ter v pomoč njegovim strankam in ni imela namena izkoriščati »zatipkanja« spletnih uporabnikov.

Ugotovitve in odločitev razsodišča

Razsodišče je razsodilo, da so domene »njadi.si«, nadji.si«, anjdi.si« in »najd.si« kumulativno kršile določbe 18.2.1. člena Splošnih pogojev za registracijo domen ».si«. Ugotovljeno je bilo:

- **da je domena identična ali zamenljivo podobna znamki pritožnika**

Razsodišče je ugotovilo, da v danih primerih ne gre za popolno identičnost med njimi. Vsaka registrirana domena s strani nosilca domen, vključno z domeno »najd.si«, se od znamke oziroma firme Najdi.si razlikuje po zamenjavi dveh črk ali izpustitvi črk. Tako se ustvari beseda, ki ni identična znamki oziroma firmi pritožnika. Se pa ustvari zamenljiva podobnost med alfanumeričnim nizom domene in znamke. V tem primeru gre za tipičen primer »*typosquattinga*« ali »zatipkanja«.

Po ugotovitvah razsodišča te domene pomenijo bližnjo varianto registrirane znamke oziroma firme, zaradi česar se obravnavajo kot zamenljivo podobne pritožnikovi znamki oziroma firmi, čeprav na prvi pogled to nujno ne izgleda tako.

- **da nosilec domene nima upravičenja ali pravnega interesa na domenskem imenu**

Razsodišče v tem primeru ni našlo argumentov, s katerimi bi lahko nosilec domen upravičil registracijo spornih domen. Nosilec domen v odgovoru na pritožbo namreč niti ni

posebej zatrjeval, da domene uporablja kot znamko ali firmo pri opravljanju svoje dejavnosti.

- **da je bila domena registrirana ali uporabljena v slabi veri**

Nosilec domen se je zanašal na tehniko »*typosquattinga*« oziroma »zatipkanja«, pri katerem se je zanašal na tipkarske napake spletnih uporabnikov. Te napake nevedoče uporabnike interneta pripeljejo do napačnega internetnega naslova in do internetne strani nosilca take domene. Vse te sporne domene so nadalje uporabnika interneta preusmerile na internetno stran nosilca domene, ki jih ima poleg spornih domen še registrirane. Na podlagi tega se ustvari zmeda s pritožnikovo znamko oziroma firmo. Glede na bogato prakso Arbitražnega in mediacijskega centra WIPO gre v danem primeru prav zaradi tehnike »*typosquattinga*« za registracijo domene v slabi veri.

Kot drugi dokaz slabe vere je bilo ugotovljeno, da je nosilec domen registriral kar štiri take domene, ki predstavljajo pomote v pritožnikovi znamki in firmi. Domene sicer niso bile registrirane hkrati, a je po mnenju razsodišča glede na druge okoliščine bila registracija domene storjena v slabi veri.

Registracijo v slabi veri pa nakazujejo tudi dejstva, izhajajoča iz elektronskih sporočil med pritožnikom in nosilcem domen. Nosilec domen je zahteval plačilo za odkup oziroma za prenos domene na pritožnika v višini 4900 EUR v neto znesku. Po mnenju razsodišča vsota zneska presega stroške, ki so povezani s stroški domen. V kolikor bi cena odkupa domen predstavljala dejanske stroške registracije teh domen, bi se lahko smatralo, da je ravnanje domene še v okviru ravnanja v dobri veri. Potrebno je upoštevati tudi še dodatno okoliščino, da je nosilec domen vedel za »najdi.si«. Torej je bilo to dejanje narejeno v slabi veri.

Razsodišče je ugotovilo, da so pogoji iz točke 18.2.1. Splošnih pogojev za registracijo domen »si« ter Splošnih pogojev dejansko izpolnjeni. Zato se je pritožbi pritožnika v zvezi z domeno »njadi.si«, »nadj.si«, »anjdi.si« in »najd.si« ugodilo tako, da se je v skladu z 2. odstavkom 15. člena pravil postopka odredilo prenos domene na pritožnika.

V primeru odločitve ARDS2007/16 - »njadi.si«, »nadj.si«, »anjdi.si«, »najd.si« se strinjam s sodbo razsodišča. Navedbe razsodišča, da je bila ponujena odkupna cena pritožniku spornih domen bistveno večja od samega stroška registracije le-teh in da so domene identične ali zamenljivo podobne nosilčevemu imenu firme in spletnih storitev, so dokaz slabe vere uporabe in registracije domen s strani nosilca.

SKLEP

Z izbiro in registracijo domene se lahko poseže v pravice nosilcev različnih oblik intelektualne lastnine in druge pravice gospodarskih subjektov. Spori, ki nastanejo zaradi posega v različne pravice tretjih oseb, se v prvi vrsti rešujejo na arbitražni način pred

razsodiščem ARNES. V kolikor se stranki ne strinjata z reševanjem sporov pred razsodiščem ARNES, se lahko sporazumno dogovorita za reševanje sporov sodno na pristojnih sodiščih. Arbitražno rešitev spora je vedno mogoče zahtevati tudi sodno presojo spora pred sodiščem.

Internet je svetovni medij. Domena ni omejena samo na določeno državo in pravno ureditev, temveč se udeje v globalno v različnih pravnih sistemih. Pravice intelektualne lastnine in druge pravice lahko uživajo varstvo v več državah hkrati. Spori, ki iz tega sledijo, imajo velikokrat mednarodne razsežnosti. Za reševanje sporov je običajno pristojno sodišče z območja sedeža tožene stranke. Uporabi se pravo, v katerem deluje kršitelj.

Sodni postopki v Sloveniji na sodiščih so ponavadi dragi in dolgotrajni. Reševanje domenskih sporov ima naravo intervencije, ki jo narekuje narava svetovnega spleta. Nastali spori se morajo rešiti hitro in učinkovito, saj se s tem prepreči škoda, ki nastane zaradi posega domene v pravice tretjih oseb.

Pomembno vlogo pri alternativnem reševanju sporov ima Mednarodno združenje za intelektualno lastnino, ki je predvidelo možne spore zaradi posega domenskih imen v pravice tretjih oseb. Še preden je v Sloveniji internet komercialno zaživel, je prav ta organizacija napisala prva priporočila in pravila, kako postopati v primeru kršitev, ki nastanejo s poseganjem domenskih imen v pravice tretjih oseb. Prav ta pravila, znanje iz primerov in priporočila uporabljamo danes v Sloveniji.

Na podlagi analize odločb je bilo ugotovljeno, da alternativno reševanje sporov v okviru ARNES-a predstavlja interventni način reševanja sporov. V povprečju so spori rešeni v nekaj več kot stotih dnevih. Zaradi hitrega ukrepanja razsodišča in strokovnega znanja razsodnikov se v veliki meri pravočasno prepreči oz. minimizira škoda, ki nastane zaradi poseganja domen v pravice intelektualne lastnine in druge pravice gospodarskih subjektov.

Domene so na podlagi analize odločb razsodišča ARNES o domenskih sporih največkrat posegale v pravice blagovne znamke in firmo. Ker imajo podjetja blagovne znamke pogosto identične nazivu firme, je bilo tretje največje poseganje domen v pravice blagovne znamke in imena družbe hkrati.

Razlogi, zaradi katerih se je posegalo v pravice nosilcev domenskih imen, so trije: nevednost, špekulacija prodaje spletnega naslova najboljšemu ponudniku in neupravičeno okoriščenje na podlagi močnih blagovnih znamk in imen firm, geografskih označb itd.

Današnji svet je globaliziran in lahko se zgodi, da imajo različni nosilci različnih kategorij pravic identične storitve, blagovne znamke, slogane, imena firm ipd. V kolikor se zgodi, da pride zaradi prej omenjenih dejavnikov do domenskega spora, nastalega zaradi nevednosti, se preverja, ali ima nosilec na domeni upravičenje za nameravano legitimno komercialno

uporabo blaga in storitev ipd. ter da domena ni bila registrirana ali bila uporabljena v slabi veri.

Analiza domenskih sporov, ki so objavljeni na spletnem naslovu register.si, je pokazala, da je morebitno poseganje domene v pravice tretjih oseb zaradi nevednosti skozi vsa leta delovanja razsodišča izredno majhna. Zajema le en takšen primer, in sicer domenski spor ARDS2008/18 - »red.si«.

Intervencijsko reševanje domenskih sporov v procesu uveljavljanja pravic tistih, ki so z ravnanji nosilcev domen prizadeti, je bistvenega pomena, saj se s tem preprečijo negativne ekonomske in druge posledice za poslovne in druge subjekte.

Na temelju analize domenskih sporov lahko zaključim, da je alternativno reševanje domenskih sporov zelo učinkovito, kar se kaže v hitrosti rešitve domenskih sporov.

S povezavo splošnih ugotovitev, izhajajočih iz teoretičnih podlag in ugotovitev analize primerov iz prakse, lahko sklenem, da so uvodoma postavljene hipoteze veljavne:

1. nosilci pravic intelektualne lastnine lahko v primeru posega domene v njihove pravice tretjih oseb učinkovito zavarujejo svoje interese, saj imajo v okviru alternativnega reševanja sporov pri ARNES-u učinkovite ukrepe zoper kršitelje;
2. za reševanje domenskih sporov je učinkovito alternativno reševanje sporov z arbitražo pri ARNES-u, saj takšno reševanje sporov privede do ustrezne in hitre končne rešitve.

LITERATURA IN VIRI

1. Avbreht, A., & Zajc, B. (2004). *Pravni vidiki komuniciranja*. Ljubljana: Časnik Finance, str. 203, 209, 210, 220 in 236.
2. Bole, I. (2001): *Kazenski zakonik s komentarjem – splošni del*. Ljubljana: GV Založba.
3. Borštar, D. (2011, 08. marec). Zaščita blagovne znamke. *Podjetnik*. Najdeno 25. februarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.podjetnik.si/clanek/zaščita-blagovne-znamke-20110803>
4. Cooter, R., & Ulen, T. (2005). *Ekonomska analiza prava*. Ljubljana: Časnik Finance, str. 121 in 133.
5. DeNunzio, (2008, 06. aprila). Pizza.com domain name fetches millions. Najdeno 15. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.cnet.com/news/pizza-com-domain-name-fetches-millions/>.
6. Dmitrovič, T. (1999). *Trgovinska blagovna znamka v trgovini na drobno v Sloveniji*. Ljubljana: Akademija MM.
7. Gospodarska zbornica Slovenije. (b.l.). *Osnovne zaščite intelektualne lastnine: Blagovna znamka*. Najdeno 15. januarja 2016 na spletnem naslovu https://www.gzs.si/skupne_naloge/inovativna_slovenija/vsebina/Intelektualna-lastnina-Zakaj-in-kako/Osnovne-znacilnosti-blagovnih-znamk
8. Gospodarska zbornica Slovenije. (b.l.). *Pomen intelektualne lastnine v mednarodnem poslovanju*. Najdeno 30. marca 2016 na spletnem naslovu https://www.gzs.si/skupne_naloge/inovativna_slovenija/vsebina/Intelektualna-lastnina-Zakaj-in-kako/Pomen-intelektualne-lastnine-v-mednarodnem-poslovanju
9. Kazenski zakonik (KZ-1). *Uradni list RS* št. 55/2008, 50/2012-UPB2.
10. Konečnik, M., (2005, 07. junija). Za uspeh blagovne znake je pomembna zlasti jasna predstava o znamki v glavah menedžerjev. Najdeno 18. januarja 2015 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/122614/Za-uspeh-blagovne-znamke-je-pomembna-zlasti-jasna-predstava-o-znamki-v-glavah-mened%C5%BEerjev>
11. Korelc, T. (2006). Zgodba, ki seže v srce. Najdeno 15. januarja 2015 na spletnem naslovu <http://www.creatoor.info/zgodba-ki-seze-v-srce>
12. Korelc, T. (2010). *Strateški marketing in razvoj blagovnih znamk*. Ljubljana: Creator.
13. Korže, B. (2005). Reševanje domenskih sporov. *Podjetje in delo*, 31(6), 1598-1607.
14. Kranjec, S. (2001, 23. september). Mobitel namerava ostati na vrhu. *Finance*. Najdeno 25. decembra 2014 na spletnem naslovu <http://www.finance.si/122614/Za-uspeh-blagovne-znamke-je-pomembna-zlasti-jasna-predstava-o-znamki-v-glavah-mened%C5%BEerjev>
15. Krisper-Kramberger, M. (1981). *Varstvo označb geografskega porekla blaga*. Ljubljana: Center za samoupravno normativno dejavnost, str. 20.
16. Madridski aranžma o mednarodnem registriranju znamk. *Uradni list SFRJ-MP* št. 2/1974, *Uradni list RS* št. 24/1992, RS-MP 9/1992, 3/2007).
17. McCarthy, C. (2008). Do you speak 'British' English? Ten words you need to know! Najdeno 03. marca 2015 na spletnem naslovu

- <http://www.ecenglish.com/learnenglish/do-you-speak-british-english-10-new-vocab-words>
18. Ministrstvo za pravosodje RS. (2014). *Sodna statistika 2013*. Najdeno 16. marca 2016 na spletnem naslovu <http://www2.mp.gov.si/sostat/pdf/ss2013.pdf>
 19. Obligacijski zakonik (OZ). *Uradni list RS* št. 83/2001, 97/2007-UPB1.
 20. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2005/3/A – »babycenter.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/BABYCENTER_ARDS_2005_3_A.pdf
 21. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2005/3/B – »maxicosi.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/MAXICOSI_ARDS_2005_3_B.pdf
 22. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2005/3/C – »quinny.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/QUINNY_ARDS_2005_3_C.pdf
 23. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2005/5 – »joga.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/JOGA_ARDS_2005_5.pdf
 24. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2005/6 – »cisco.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/CISCO_ARDS_2005_6_C.pdf
 25. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2006/10 – »design.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/MAXICOSI_ARDS_2005_3_B.pdf
 26. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2006/13 – »expedia.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/EXPEDIA_2006_13.pdf
 27. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2006/7 – »volvo.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/VOLVO_2006_7.pdf
 28. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2006/9 – »google.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/GOOGLE_2006_9.pdf

29. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2007/15 – »hobyles.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/hobyles-2007-15.pdf
30. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2007/16 – »njadi.si najdi.si anjdi.si najd.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/najdi-2007-16.pdf
31. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2007/17 – »elos.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/elos-2008.pdf.
32. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2008/18 – »red.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/red-2008.pdf
33. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2008/21 – »najdite.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/najdite-2009.pdf
34. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2008/22 – »val202.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/val202-2009.pdf
35. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2008/23 – »tvslo.si, tvslovenija in radioslovenija.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/tvslo-2009.pdf
36. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2009/24 – »last-minute.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/last-minute-2009.pdf
37. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2009/28 – »oracle.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/oracle-2009.pdf
38. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2009/29 – »cocacola.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/Domenski_-_coca_cola.pdf
39. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2009/32 – »cardial.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/cardial_odlocba.pdf
40. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2009/34 – »medimaj.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/medimaj.pdf

41. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2009/35 – »enel.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/enel-si.pdf
42. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2010/37 – »hasbro.si, mylittlepony.si, playdoh.si«. Najdeno 10. Januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/hasbro_odlocba.pdf
43. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2010/38 – »karte.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/mojekarte.pdf
44. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2010/39 – »kawasaki.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/kawasaki_si.pdf
45. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2010/40 – »braun.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/braun.si-odlocitev.pdf
46. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2010/42 – »sonček.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/soncek.pdf
47. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2010/43 – »tržič.si, občinatržič.si, občinatržič.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/trzic-odlocba.pdf
48. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2010/44 – »akeš.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/akes_201044.pdf
49. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2011/45 – »družina.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/druzina_ards2011_45.pdf
50. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2011/46 – »pošta.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/ARDS_2011_46.pdf
51. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2011/47 – »simedia.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/simedia_odlocba.pdf
52. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2011/48 – »catro.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/catro.pdf
53. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2011/49 – »agfa.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu

- http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/agfa-2011-49.pdf
54. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2011/50 – »motul.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.arnes.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/motul-odlocitev.pdf
55. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2011/53 – »provencs.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/provencs-2011.pdf
56. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2011/54 – »powerbalance.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/powerbalance.si.pdf
57. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2012/55 – »barisol.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/odlocitevARDS2012-55.pdf
58. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2012/56 – »sberbank.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/sberbank.si-ARDS56-2012.pdf
59. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2013/57 – »zippo.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/zippo.pdf
60. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2013/58 – »intex.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/intex_si.pdf
61. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2013/59 – »intex-bazeni.si, bazeni-intex.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/odlocitev_2013_59.pdf
62. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2013/61 – »bausch.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/bausch.si-ards2013-61.pdf
63. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2013/62 – »ams.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/ams_si.pdf
64. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2013/63 – »hrm.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu
http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/hrm.si.pdf

65. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2013/66 – »moneygram.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/moneygram.pdf
66. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2014/67 – »facebook.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/facebook.si.pdf
67. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2014/69 – »privosci.si«. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.register.si/fileadmin/dokumenti/register/ards/ards_odlocitve/privosci.si.pdf
68. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2015/70– »privošci.si«. Najdeno 10. januarja 2016 na spletnem naslovu https://www.register.si/wp-content/uploads/2015/09/ARDS_privosci.si.pdf
69. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2015/72– »convotherm.si«. Najdeno 10. januarja 2016 na spletnem naslovu https://www.register.si/wp-content/uploads/2015/09/ARDS_privosci.si.pdf
70. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2015/74– »victoriasscret.si«. Najdeno 10. januarja 2016 na https://www.register.si/wp-content/uploads/2015/09/ARDS_privosci.si.pdf
71. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2015/76– »prehrana.si«. Najdeno 10. januarja 2016 na spletnem naslovu https://www.register.si/wp-content/uploads/2015/09/ARDS_privosci.si.pdf
72. Odločitev razsodišča v primeru ARDS2015/77– »superucenje.si«. Najdeno 10. januarja 2016 na spletnem naslovu https://www.register.si/wp-content/uploads/2015/09/ARDS_privosci.si.pdf
73. Ojsteršek, M. (b.l.). Zgodovina interneta. Najdeno 10. januarja 2015 na spletnem naslovu http://www.s-sers.mb.edus.si/gradiva/rac/moduli/spletne_aplikacije/01_internet/02_datoteka.html
74. Osojnik, T. (2013). Intelektualna lastnina – prezrto premoženje. Najdeno 15. januarja 2015 na spletnem naslovu <http://www.agencija-poti.si/si/clanki/191715/default.html>
75. Pariška konvencija za varstvo industrijske lastnine. *Uradni list SFRJ-MP*, št. 5/1974, *Uradni list RS* št. 24/1992, RS-MP 9/1992, 3/2007.
76. *Postopek za alternativno reševanje sporov*. Najdeno 10. decembra 2014 na spletnem naslovu <http://www.register.si/ards.html>
77. *Postopek za registracijo spletnih strani pod vrhno domeno .si*. Najdeno 10. decembra 2014 na spletnem naslovu <http://www.register.si/domene/kako-registrirati-domeno-pod-si.html>
78. *Pravila postopka ARDS*. (b.l.). Najdeno 10. decembra 2015 na spletnem naslovu <http://www.register.si/wp-content/uploads/2014/04/postopekARDS.pdf>
79. Pretnar Consulting. (b.l.). O intelektualni lastnini. Najdeno 20. februarja 2015 na spletnem naslovu <http://www.pretnar-consulting.com/faq.html>

80. Puharič, K. (2001). *Gospodarsko pravo z osnovami prava*. Ljubljana : Uradni list Republike Slovenije, str. 231.
81. Repas, M. (2007). *Pravo blagovnih in storitvenih znamk*. Ljubljana : GV Založba, str. 262.
82. Seznam dovoljenih znakov. (b.l.). Najdeno 12. januarja 2016 na spletnem naslovu <https://www.register.si/seznam-dovoljenih-znakov/>
83. Slovar slovenskega knjižnega jezika. (b.l.). Najdeno 20. januarja 2016 na spletnem naslovu http://bos.zrc-sazu.si/cgi/a03.exe?name=sskj_testa&expression=red&hs=1
84. *Splošni pogoji za registracijo domen pod vrhnjo domeno .si*. (2015, 02. oktober). Najdeno 20. januarja 2016 na spletnem naslovu <https://www.register.si/wp-content/uploads/2015/10/splosni-pogoji.pdf>
85. Sporazum o trgovinskih vidikih pravic intelektualne lastnine. *Uradni list RS-MP* št. 10/1995.
86. TehnoCenter Univerze v Mariboru. Najdeno 15. januarja 2016 na spletnem naslovu <http://www.intelektualna-lastnina.si>
87. Urad Republike Slovenije za intelektualno lastnino. Najdeno 17. januarja 2015 na spletnem naslovu <http://www.uil-sipo.si>
88. Voh Boštic, A. (2011, 26. julij). Alternativne metode reševanja sporov učinkovite, a ne nadomestijo sodišča. *Delo*. Najdeno 16. marca 2015 na spletnem naslovu <http://www.delo.si/gospodarstvo/makromonitor/alternativne-metode-resevanja-sporov-ucinkovite-a-ne-nadomestijo-sodisca.html>
89. WIPO Arbitration and Mediation Center, (2002, 31. maj). PRL USA Holding, Inc. V. Elyn Latta, Case No. D202-0314. Najdeno 2. februarja 2015 na spletnem naslovu <http://www.wipo.int/amc/en/domains/decisions/html/2002/d2002-0314.html>
90. Zakon o avtorski in sorodnih pravicah (ZASP). *Uradni list RS* št. 16/2007-UPB3, 68/2008, 47/2013 Odl. US: U-I-240/10-15, 110/2013, 56/2015.
91. Zakon o elektronskem poslovanju in podpisu (ZEPEP). *Uradni list RS* št. 96/2009-UPB2, 46/2014, 19/2015.
92. Zakon o gospodarskih družbah (ZGD-1). *Uradni list RS* št. 42/06, 60/06, 26/07, 33/07, 67/07, 10/08, 68/08, 42/09, 65/2009-UPB3, 83/2009 Odl. US: U-I-165/08-10, 33/2011, 30/2012 Odl. US: U-I-23/12-14, 32/2012, 57/2012, 44/2013 Odl. US: U-I-311/11-16, 82/2013, 55/2015.
93. Zakon o industrijski lastnini (ZIL-1). *Uradni list RS* št. 51/2006-UPB3, 100/2013.